

**PERNAJA TORSBY SIGFRIDS
2002**

**Arkeologiset kaivaukset historiallisen ajan
asuinpaikalla 24. - 28.6.2002
(Agricola-projekti)**

Hanna-Maria Pellinen

**Turun yliopisto
Arkeologian oppiaine**

Pernaja, Agricola-projekti - Turun yliopiston arkeologian oppiaine

Kunta: Pernaja **Kylä:** Torsby **Tila:** Sigfrids 1:33

Tutkimuksen laatu ja kohteen ajoitus: Historiallisen ajan asuinpaikan kaivaus 24.-28.6.2002

Peruskarttalehti: 3021 09 PERNÄ, painovuosi 1999

Koordinaatit: x = 6704.35, y = 446.70, z = 15-20 m mpy

Maanomistaja: Ulf ja Bo Andersson, c/o Bo Andersson, Bastugatan 5, Ekenäs (p. 019-2226642)

Kaivausjohtaja: FM Hanna-Maria Pellinen

Piirtäjä: valtionhallinnon harjoittelija, fil. yo Anne-Mari Lahtinen

Kaivaustyövoima: yksi arkeologian opiskelija, kolme pernajalaista opiskelijaa/koululaista

Työtuntimäärä kentällä (kaivajat + henkilökunta): 240 h

Tutkittu pinta-ala: 10,5 m²

Tutkimuksen valvoja: professori Jussi-Pekka Taavitsainen

Rahoitus: Pernajan kunta, 6723 €

Vuoden 2002 kaivauslöydöt: KM 2002049 : 1-54

Kertomuksen alkuperäiskappale: Turun yliopisto, arkeologian oppiaineen arkisto

Kertomukseen liittyvät diapositiivit: Turun yliopisto, arkeologian oppiaineen arkisto, diat nro 328:1-20

Kertomukseen liittyvät mustavalkonegatiivit: Turun yliopisto, arkeologian oppiaineen arkisto, negat nro 24384-24398

Kertomukseen liittyvät kartat:

1. Yleiskartta 1:400
2. Koeoja, pinta ja taso 1, 1:25
3. Koeoja, taso 2, 1 :25
4. Koeoja, taso 3, 1:25
5. Koekuoppa D, kiveys, 1:25

Aikaisemmat tutkimukset ja tarkastuskäynnit:

af Hällström, Olof & Lindqvist, Th., 1954: Rester av en medeltida byggnad i Pernå.

Museovirasto.

Palm, Jukka, 1997: Raportti historiallisen ajan muinaisjäännösten inventoinnista (Agricola-inventointi) Pernajassa 1996. Turun yliopisto / Museovirasto.

Palm, Jukka, 1998. Raportti koekaivauksista Pernajan Pappilassa 1997 (Agricola-inventointi). Turun yliopisto / Museovirasto.

Palm, Jukka, 2001: Raportti kaivauksista Pernajan Pappilassa 1999 (Agricola-inventointi). Turun yliopisto.

Palm, Jukka, 2002: Raportti kaivauksista Pernajan Pappilassa ja Torsbyn Sigfridsissä 2002 (Agricola-projekti). Turun yliopisto.

Aikaisemmat löydöt: KM 98018:1-285
KM 99045:1-3
KM 2000051:1-425
KM 2001038:1-169

SISÄLLYSLUETTELO

1.TAUSTAA	1
1.1. Aikaisemmat tutkimukset Agricola-projektissa.....	1
1.2. Vuoden 2002 kenttätyöt.....	1
1.3. Tutkimuskohde.....	1
2.KAIVAUSTEKNIikka JA DOKUMENTOINTI	2
3.HAVAINNOT	3
3.1.Koeoja.....	3
3.1.1. Stratigrafia.....	3
3.1.2. Löydöt ja löytöyhteydet.....	4
3.2. Koekuopat.....	5
3.2.1. Stratigrafia.....	5
3.2.2. Löydöt ja löytöyhteydet.....	6
3.3. Kairaus.....	7
4.LÖYTÖKUVAUKSET	7
4.1.Talletusperusteet.....	7
4.2.Metalliesineet.....	9
4.2.1. Rauta.....	9
4.2.2. Muu metalli.....	9
4.3. Keramiikka.....	10
4.3.1. Punasavikeramiikka.....	10
4.3.2. Kivisavikeramiikka.....	10
4.3.3. Muu keramiikka.....	10
4.4. Lasi.....	10
4.4.1. Pullolasi.....	10
4.4.2. Muu astialasi.....	11
4.4.3. Tasolasi.....	11
4.4.4. Lasiesineet.....	11
4.5. Fajanssi.....	11
4.6. Rahat.....	11
5.YHTEENVETO	12
LÄHTEET	12

LIITTEET:

1. Luettelo diapositiiveista
2. Luettelo mustavalkonegatiiveista
3. Luettelo karsituista löydöistä
4. Luuanalyysin tulokset
5. Kartat
6. Kopio löytöluettelosta
7. Esinekuvia

1.TAUSTAA

1.1.Aikaisemmat tutkimukset Agricola-projektissa

Agricola-projekti on Turun yliopiston arkeologian oppiaineen ja Pernajan kunnan yhteistyöprojekti, jonka rahoituksesta vastaa pääosin Pernajan kunta. Projektin tavoitteena on hankkia tietoa arkeologisin keinoin Agricolan aikaisesta Pernajan kirkonkylän ilmeestä ja kohottaa kunnan matkailullista profiilia (Palm 1997; 1998; 2001; 2002) Kenttätöitä on aikaisempina vuosina johtanut Huk Jukka Palm. Tutkimuksia ovat valvoneet professori Jussi-Pekka Taavitsainen ja dosentti Markus Hiekkänen.

Vuonna 1996 käynnistyneessä projektissa on tähän mennessä suoritettu historiallisen ajan inventointia ja pintapoimintaa kirkonkylän alueella, sekä koekaivauksia ja kaivauksia Pappilassa 1997, 1999 ja 2000 (Palm 1997; 1998; 2000; 2001) . Myös Torsbyn Sigfridsissä tehtiin pintapoimintaa inventoinnin yhteydessä sekä yksi koekuoppa Agricolan muistomerkin viereen. Pintapoiminnassa tilan pelloilta löytyi mm. runsaasti pajakuonaa, tarkemmin ajoittamattomia metallifragmentteja, bolus-koristeista punasavikeramiikkaa, liitupiipun kappaleita ja piin pala. Näitä löytöjä ei otettu talteen. Koekuopasta tuli esiin joitakin pullo- tai astialasin katkelmia (KM 2001038:1-169). Alueella havaittiin kaksi rakennuksen pohjaa. Toinen näistä on jäänyt osittain Agricolan muistomerkin alle, toinen sijaitsee ylempänä rinteessä Sigfridsin päärakennuksen itäpuolella.

1.2.Vuoden 2002 kenttätyöt

Tänä kesänä Agricola-projektissa tehtiin kenttätutkimuksia vajaan kahden viikon ajan (9 päivää), 17.-28.6.2002, joista neljä päivää ensi Pappilassa (ks. Pappilan kertomus: Lahtinen ja Pellinen 2002) ja viisi päivää Torsbyn Sigfridsissä. Pernajan kunnan myöntämä kaivausbudjetti oli n. 40 000 mk eli n. 6723 euroa. Kaivauksia johti FM Hanna-Maria Pellinen. Piirtäjänä toimi valtionhallinnon harjoittelija fil.yo Anne-Mari Lahtinen ja kaivajina arkeologian opiskelija, fil.yo Ulrika Rosendahl, fil.yo Tuomas Vuokko, Milla Vuokko sekä Johanna Lindh. Kaivauksia valvoi professori Jussi-Pekka Taavitsainen. Työtunteja kertyi n. 240 ja tutkittua pinta-alaa 10,5 neliometriä.

Torsbyn Sigfridsissä oli tarkoituksena selvittää alueen löytö- ja stratigrafiatilannetta Agricolan muistomerkin ja nykyisen asuintalon ympäristössä sekä tutkia koeojin aikaisemmin inventoinnissa havaittu nurkkakivirakenteinen seinälinja päärakennuksen itäpuolella. Pyrkimyksenä oli luonnollisesti myös rakenteen ajoittaminen.

1.3. Tutkimuskohde

Sigfridsin tila sijaitsee Pernajan kirkolta n. 1 km luoteeseen. Meren ranta on vain n. 300 metrin päässä tilan itäpuolella, joten tilan perustamisvaiheessa meri on ollut vieläkin lähempänä. Torsbyn kylä on vanhaa viljely- ja laidunaluetta. Nykyinen tila sijaitsee suunnilleen 18 - 23 m mpy korkeuskäyrien välillä ja muodostuu pääasiassa peltoalueista, joita puolestaan ympäröivät

naapuritilojen pellot. Idässä tontti rajoittuu Torsbybergetiin, joka alkaa nousta jyrkästi jo n. 50 m päässä päärakennuksen lounaispuolella. Päärakennuksen etupihalle on istutettu runsaasti omenapuita ja maa on osin nurmen, osin heinäkavien peitossa. Talon takana on rakennettu maaterassi, jota reunustaa suurehkoista kivistä koottu seinämä. Tämä saattaa olla aikaisemman päärakennuksen perustaa.

Torsbyn kylästä tunnetaan mainintoja jo keskiajalta, jolloin kylässä on sijainnut myös rälssitila. Vaikka myöhemmin aikoina Torsby on yleensä yhdistetty juuri Sigfridsin tilaan, ei tämä ilmeisesti alunperin ole lähteissä mainittu Torsby. Sigfridsin tilan keskiaikaisia vaiheita ei siis tunneta. Sigfrids siis tiedetään parhaiten Mikael Torsbiuksen eli Agricolan kotitilana. Kyseessä oli suurehko talonpoikaistila. Nimi Sigfrids jäi maakirjoihin Agricolan sisarenpojan, Sigfrid Månssonin hallittua tilaa. (Pirinen 1984: 83-84). Myöhempien karttojen perusteella päärakennus on (ainakin isojaon jälkeen) sijainnut suunnilleen samassa kohdassa kuin nykyäänkin.

2. KAIVAUSTEKNIikka JA DOKUMENTOINTI

Alueelle vedettiin peruslinjat $x=600$ ja $y=800$, joista x kasvaa pohjoiseen ja y itään. Linjat leikkaavat kalliopaljastumassa, pensaikon vieressä. Piste on merkattu kiveen punaisella värillä. Kohtaan on leikkimökin länsinurkasta matkaa 9.5 metriä luoteeseen ja päärakennuksen itänurkasta 22 metriä itäkoilliseen. Korkeuskiintopisteenä käytettiin Agricolan muistomerkin itäpuolella sijainneen n. puolimetriä korkean harmaan maakiven korkeinta kohtaa. (Ks. yleiskartta). Absoluuttista korkeutta ei ole toistaiseksi siirretty viralliselta kiintopisteeltä, vaan korkeuksia on tarvittaessa arvioitu peruskartan korkeuskäyrien pohjalta.

Sigfridsin nykyisen päärakennuksen itäpuolella, n. 25 metrin päässä sisäänkäynnistä, vanhan leikkimökin edustalla oli näkyvissä seinälinjan jäännettä, lounas-koillinen suunnassa n. viiden metrin pituudelta ja lisäksi joitakin, luultavasti seinälinjaan liittyneitä kiviä, lähinnä luode-kaakko -suunnassa. Paikalle tehtiin L-kirjaimen muotoinen koeoja, joka leikkasi kohtisuoraan viimeksi mainitun kivilinjan ja päättyi ensin mainitun kivilinjan lounaispään. Se sijaitsi koordinaatistossa välillä $x=590-594$, $y=797-801$, hieman 20 metrin korkeuskäyrän yläpuolella. Ojan pinta-ala oli yhteensä seitsemän neliometriä.

Ojasta poistettiin turve ja tämän alta kaivausta jatkettiin osittain tasokaivauksena, n. 10 cm paksuisina kerroksina, osin kaivettiin luonnollisina kerroksina. Luonnollinen rakennuskerros olisi ollut liian paksu yhdellä kertaa kaivettavaksi. Toisaalta yksiköitten erottaminen maalajin perusteella oli välillä mahdotonta voimakkaan sekoittumisen vuoksi.

Löytöjen taltiointi tapahtui aina 1×1 metrin ruutuina, mutta tämän lisäksi mahdollisesti näkyvät yksiköt voitiin ottaa huomioon mittauksissa. Mielenkiintoisemmille löydöille mitattiin tarkat koordinaatit. Tasot piirrettiin mittakaavaan 1:25, vaaittiin ja valokuvattiin dia- ja mustavalkofilmille. Rakenteilta vaikuttaneet ilmiöt valokuvattiin yksityiskohtaisemmin.

Koeojan eteläpuolelle, hieman nousevaan, heinikkoiseen rinteeseen, linjalle $y=800$, tehtiin kaksi 0.5×0.5 m kokoista koekuoppaa. Koekuoppa A sijaitsi viisi metriä koeojan eteläreunasta

etelään, kohdassa $x=585.00-50$, $y=800.00-50$. Koekuoppa B tästä viisi metriä etelään, kohdassa $x=580.00-50$, $y=800.00-50$.

Päärakennuksen luoteis- ja pohjoispuolelle tehtiin rivi 0.5×0.5 m kokoisia koekuoppia, joista yksi (kk D) laajennettiin neliömetrin kokoiseksi. Koekuoppien sijainnit olivat seuraavat. Koekuoppa C: $x=609.00-50$, $y=791.00-50$, kk D: $x=605-606$, $y=776-777$, kk F: $x=602.50-603$, $y=765.00-50$, kk E: $x=592.00-50$, $y=754.50-755$. Kuopat sijaitsivat 20 metrin korkeuskäyrän alapuolella.

Torsbybergetin länsireunalle tehtiin linja 0.5×0.5 m kokoisia koekuoppia 70 metrin päähän saakka päärakennuksen lounaisnurkasta. Kuopat sijaitsivat 20 metrin korkeuskäyrän yläpuolella. Kuoppa G sijaitsi kohdassa $x=577.00-50$, $y=761.50-762$, koekuoppa H kohdassa $x=565.00-50$, $y=770.50-771$, koekuoppa I kohdassa $x=559.50-560$, $y=778.00-50$, koekuoppa J kohdassa $x=551.50-552$, $y=784.00-50$ ja koekuoppa K kohdassa $x=526.00-50$, $y=804.00-50$.

Kaikkiaan koekuoppia siis kaivettiin 11 kappaletta. Niitä dokumentointiin vain jos esille tuli mahdollisia rakenteita. Löytöjä taltioitiin koko kuopan syvyydeltä samaan alanumeroon, mutta löytösyvyyksiä ja niiden maalajiyhteyksiä dokumentoitiin tarvittaessa.

Päärakennuksen etupihalla kasvavassa puutarhassa ei voitu istutusten vuoksi tehdä koekuoppia, mutta stratigrafiatilannetta pyrittiin tarkistamaan kairamalla. Kairaukset tehtiin kohtiin 1) $x=589$, $y=783$, 2) $x=583$, $y=787.50$ ja 3) $x=579$, $y=790$.

3.HAVAINNOT

3.1.Koeoja

3.1.1.Stratigrafia

Koeojan humuskerroksen paksuus vaihteli kahdeksasta viiteentoista senttimetriin. Ensimmäisessä kerroksessa ja tasossa maalaji oli hieman humuksensekaista tai likaista hiekkaa. Koeojan länsisiivessä tuli näkyviin selvä seinälinjan jäännös, joka muodostui halkaisijaltaan n. 30 cm kokoisista kivistä. Linja oli luode-kaakko -suuntainen ja sijaitsi välillä $y=797.64-799.35$. Idänpuoleisessa ojassa tuli näkyä hieman itäprofiilia kohden kaareutuva kiveys. Se sijaitsi kohdassa $x=591.38-593.35$. Osittain koeojan taitekohdassa, osin länsisiiven puolella näkyi pyöreähkö, melko modernilta vaikuttava jätekuoppa. Kuopan halkaisija oli n. 60 cm.

Tasossa 2 maa oli edelleen pääosin likaisen harmaata hiekkaa, jossa näkyi paikoin vaaleamman hiekan läikkiä. Länsisiiven kivilinja erottui hyvin selkeästi ja oli kooltaan ja muodoltaan suunnilleen samanlainen kuin ensimmäisessä tasossa. Itäsiiven kiveys oli muodoltaan melko epämääräinen, mutta siinä oli runsaasti eri kokoisia kiviä, jotka keskittyivät pääasiassa välille $x=591.50-592.75$, mutta jatkuivat osin ojan länsiprofiilin reunassa ojan pohjoispäähän saakka. Eteläpuolelta kiveyksen oli tuhonnut edellisessäkin tasossa näkynyt moderni jätekuoppa.

Kolmas taso oli maalajeiltaan sekavin. Länsisiiven länsipäässä näkyi tumman likamaan alue, jossa oli myös tuhkaa, nokimaata ja hiiltä. Tästä itään hiekka oli paikoin kellertävää, mutta ruuduissa $x=590-591$, $y=798-799$ esiin tulleen kallion vieressä oli jonkin verran tuhkan sekaista maata. Ojien nurkkaruudun kaakkoisosassa maa oli tummaa, tämän ympärillä vaaleanharmaata tai sekoittunutta ja tämän ympärillä puolestaan kellertävää. Tummaa likamaata näkyi itäsiivessä ruudussa $x=591$, $y=800$ puolipyöreä, itäprofiliin jatkuva läikkä sekä pienempi länsi-itä -suuntainen alue pohjoisimmassa ruudussa. Sekä länsisiiven kivilinja että pääosin myös itäsiiven kiveys olivat loppuneet tällä syvyydellä. Sekä likamaat että ihmistekoiset kiveykset loppuivat kaivettaessa neljättä kerrosta. Syvimmälle jatkui länsisiiven länsipään likamaa.

3.1.2.Löydöt ja löytöyhteydet

Heti ensimmäisestä kerroksesta lähtien alueelta tuli sekä aivan moderneja että vanhempien vuosisatojen löytöjä. Löydöt, erityisesti modernimmat, tulivat usein esille rykelminä, joko selvästi tuoreemmasta likamaasta tai harmahtavasta hiekasta. Kun ylemmissä kerroksissa varsinkin vanhemmat löydöt tulivat vähemmän selkeästi likamaa-alueilta oli kolmannessa kerroksessa selvää, että kaikki löydöt, ajoituksesta riippumatta, tulivat nyt esiin likamaa-alueilta.

Uudempiä jätekuoppalöytöjä olivat mm. teolliset rautanaulat, messinkinen ovikoriste, sormustin, pullolasi, Arabian astioiden kappaleet ja koneella sahatut hirven luut. Pääosa tiili- ja laastimateriaalista tuli myös tästä jätekuopasta. Selvästi pelkkää uudempaa jätettä sisältävä kuoppa oli kaivettu koeojan länsi- ja itäsiiven risteykseen. Parhaat ajoitukset kuopalle saatiin Arabian astioista; ne ajoittuivat 1800-luvun lopulta 1930-1940-luvulle. Tätä nuorempia löytöjä olivat ilmeisesti vain pari pullon korkkia, joissa luki "Alko" ja jotka löytyivät melko pinnasta.

Muu löytömateriaali ojassa oli joko vanhempaa tai mahdotonta tarkemmin ajoittaa. Suuret löytöryhmät, kuten nuorempi punasavikeramiikka, pullo- ja astialasi sekä takonaulat ovat hyvin väljästi ajoitettavissa 1500-1800 luvuille.

Mielenkiintoisempia löytökeskittymiä oli muutama. Länsisiiven länsipäästä, jossa likamaa sijaitsi selvemmin alemmissä kerroksissa, ei juuri tullut aivan moderneja löytöjä. Tämän ruudun löytöjä olivat mm. takonaulat, vihreä pullo-, taso- ja astialasi, sisäpinnalta lasitettu ja koristeltu punasavikeramiikka, iskujälkinen pii, rei'itetyn nahkahihnan pala sekä n. 50 grammaa palanutta luuta. Jonkin verran ruudusta tuli myös kuonaantunutta tiiltä ja palanutta savea.

Em. ruudusta itään päin löydöt olivat vastaavanlaisia kunnes ojan kulmaa lähestyttäessä alkoi likamaakuopan alue, josta 1900-luvun materiaalia löytyi puhtaaseen pohjahiekkaan saakka. Heti jätekuopan rajojen ulkopuolelta tuli selvästi vanhempaa materiaalia, mm. kivisavipullon pala ja tulus(?)piitä. Vanhempi materiaalikin vaikutti kuitenkin jonkin verran sekoittuneelta, koska melko lähekkäisistä kohdista saattoi löytyä sekä vaaleita, sekä ohuita, nuorempia että tummempia, paksumpia ja siten ainakin perinteisten käsitysten mukaan vanhempia liitupiipun varren katkelmia.

Koeojan itäsiivessä, ruudussa $x=591$, $y=800$, sijaitsi ruudun itäpuolella toinen selvästi myöhäisempi jätekuoppa, josta tuli erilaista rautaromua, mm. kahvimyllyn kampi ja pellen paloja. Ruuduissa $x=591-592$, $y=800$, ojan länsipuolella sijainnut puoliympyrämainen kiveys sai jonkinlaisen ajoituksen, kun syvemmällä sijainneen, suurehkon, laakean kiven alta löytyi suurikokoinen sisäpinnalta lasitetun punasavikulhon pala. Samasta kiveyksestä tuli myös tummaksi poltettu, koristeltu piipun koppa, joka ajoittunee ehkä vasta 1800-luvulle (Ainasoja 2001). Melko syvältä, kiveyksen alta, tuli esille hiottu talttamainen kiviesine. Mainittakoon, että hieman pohjoisempaa, mutta samalta syvyydeltä, länsiprofilin vierestä löytyi iskosmainen kvartsi. Myös jonkin verran tiilen tai kaakelin murusia tästä löytyi, mutta ne ovat voineet valua kivien sekaan myöhemmin. Suuremmat hiiltyneet puun palat voivat selvemmin liittyä tähän kiveykseen.

Em. kiveyksen pohjoisemmasta ruudusta löytyi mm. mahdollinen aseosa, jonka pää on S-kirjaimen muotoinen, kuparihela veitsen kahvasta, runsaasti erilaista pullo- ja astialasia, piitä ja palanutta savea. Aivan itäsiiven pohjoispäästä tuli kaksi mielenkiintoista löytöä hyvin läheltä toisiaan; sininen lasihelmi ja kupariraha, näistä tarkemmin jäljempänä.

3.2. Koekuopat

3.2.1. Stratigrafia

Koekuoppa A koeojan eteläpuolella sisälsi vanhan peltomultakerroksen, jonka alla oli likamaata n. 30 cm syvyyteen saakka. Tämän alla oli puhdasta, vaaleaa hiekkaa. Kuoppa kaivettiin n. 40 cm syvyyteen. Tästä viisi metriä etelään sijainnut koekuoppa B sisälsi hiekan ja mullan sekaista raidallista eli kynnettyä maata n. 15-20 cm syvyyteen, josta alkoi puhdas vaalea, hiekka. Kuoppa kaivettiin n. 40 cm syvyyteen.

Muistomerkin ja asuinrakennuksen välille kaivettiin koekuopat C-F. Näistä koekuoppa C sisälsi pelkkää multaa. Maa oli luultavasti myöhemmin paikalle ajettua täyttömaata. Kuoppa kaivettiin n. 40 cm syvyyteen. Koekuopasta D paljastui tiivis, eri kokoisista lohkarista muodostunut kiveys. Mitään muotoa kiveyksessä ei pystytty hahmottamaan edes koekuopan laajentamisen jälkeen. Maa kivien välissä oli hyvin tummaa n. 30 cm syvyydelle asti, josta alkoi puhdas, soransekainen hiekka. Kuoppa kaivettiin n. 40 cm syvyyteen. Mainittakoon, että kuoppa sijaitsi aivan päärakennuksen takaosan kiviaidan- tai vanhan perustan vieressä.

Em. kivilinjan vieressä sijaitsi myös koekuoppa F, jossa hiekan seassa näkyi runsaasti savea. Tältä kohdalta tuli jo n. 30 cm syvyydessä vastaan kallio. Päärakennuksen länsinurkassa sijainneessa koekuopassa E oli hyvin paksu, sekoittunut kulttuurikerros. Pintamullan alta paljastui ensin soraa ja puhtaalta vaikuttavaa hiekkaa, kunnes tämän alta yllättäen tulikin uusi tumman maan kerros, joka lopulta jatkui n. 80 cm syvyyteen maan pinnalta. Kuoppa kaivettiin n. metrin syvyyteen, jolloin pohjasta alkoi paljastua kalliota.

Päärakennuksen eteläpuolelle, Torsbybergetin ja puutarha-alueen väliin vedettiin koekuoppalinja, johon kaivettiin kuopat G-K. Koekuoppa G sijaitsi talon lounaisnurkasta

kolme metriä länteen ja tästä viisi metriä itään. Kuopan pinnalla oli 15-25 cm paksuinen multakerros ja/tai likamaata, josta tuli kiviä, hiiltä ja tiiltä. Tämän alla oli n. 10 cm paksuinen oranssin hiekan kerros, jonka alta alkoi vaalea, puhdas hiekka. Kuoppa kaivettiin n. 50 cm syvyyteen.

Koekuoppa H sisälsi n. 25 cm tummaa maata, jonka alla oli taas punertavaa hiekkaa n. 20-25 cm paksuinen kerros. Hiekan yläosassa oli melko paljon kiviä. Punainen hiekka oli melko tiivistä ja kovaa. Sen alla oli puhdas, vaalea hiekka. Kuoppa kaivettiin n. 70 cm syvyyteen. Tämän kuopan eteläpuolella koekuopan I pinnalla oli n. 20 cm multakerros, tämän alla n. 10 cm hiekansekaista, tummaa maata, jonka alta tuli punertavaa hiekkaa. Puhdas hiekka alkoi 50-60 cm syvyydessä. Tässä vaiheessa toista puolta kuopasta peitti suuri kivi, eikä kuoppaa katsottu tarpeelliseksi kaivaa enää syvemmälle.

Koekuoppa J sijaitsi pienen, ränsistyneen, säilytysvajana toimivan rakennuksen pohjoispuolella. Sitä peitti n. 20-25 cm paksuinen multakerros, jonka alla oli hieman raidallista, savensekaista maata, ilmeisiä kyntöjälkiä. Tämän alta alkoi vaalea pohjahiekka. Kuoppa kaivettiin n. 40 cm syvyyteen.

Koekuoppa K tehtiin nykyiselle pellolle ja se sisälsi koko syvyydeltään erittäin märkää savea. Kuoppa kaivettiin 75 cm syvyyteen.

3.2.2. Löydöt ja löytöyhteydet

Koekuopat A ja B koeojan eteläpuolella sisälsivät vastaavanlaista materiaalia kuin koeojan uudempi ja hieman vanhempi, tarkemmin ajoittamaton aineisto. Koekuopan A likamaasta löytyi rautanauvoja, vaaleanvihreää astialasia, uudempaa fajanssia ja luuta. Koekuopasta B tuli kyntökerroksesta tummanvihreää pullolasia, vaaleanvihreää tasolasia, punasavikeramiikkaa, fajanssia ja luuta.

Koekuoppa C oli tyhjä lukuun ottamatta tunnistamatonta lasista esinettä. Tämä löytö lienee melko moderni. Neliömetrin kokoisesta koekuoppa D:stä tuli taas tummasta maasta rautanauva, vihreää pullo- ja tasolasia, punasavikeramiikkaa, palanutta savea, fajanssia, joista kolme palaa hieman tummempaa sekä palanutta luuta. Koekuoppa E:n löytömateriaalit olivat, palaneen saven puuttumista lukuun ottamatta, täsmälleen samat, mutta löydöt jatkuivat huomattavasti syvemmälle. Lasia oli usean tyyppisestä astiasta ja pullosta. Lisäksi kuopasta löytyi hiiltynyt laudan pää ja jonkin verran muuta hiiltynyttä puuta. Em. kuoppien väliin tehty, pian kallioon päättyvä koekuoppa F sisälsi ainoastaan kuusi kappaletta palanutta savea.

Koekuopasta G tuli melko runsaasti löytöjä lähinnä tumman maan kohdalta; useita rautanauvoja, ruskeaa ja vihreää pullolasia, sekä yksi pala mahdollisesti vanhempaa tasolasia. Retusointi palassa on kuitenkin melko epäselvää. Punasavikeramiikka, fajanssi, uudempi posliini sekä luu kuuluivat myös tämän koekuopan löytömateriaaleihin.

Koekuopan H löydöt poikkesivat siinä muista kuopista, että moderneja tai edes selvästi historiallisen ajan löytöjä ei tullut lainkaan. Ainoat löydöt olivat pieni kappale palanutta luuta

ja teräväsärmäinen, iskosmainen kvartsi. Ne löytyivät kivien välistä, tumman maan ja punaisen hiekan rajalta. Eteläisemmän koekuoppa I:n löydöt olivat myös mielenkiintoiset.

Vaaleanvihreän tasolasin lisäksi tästä löytyi vaaleanruskea, lasittamaton keramiikan reunapala, jonka pinnalla oli kaksi ohutta koristeuraa. Tyypiltään keramiikka voisi edustaa joko myöhäisrautakautista keramiikkaa tai keskiaikaista – vanhempaa tai nuorempaa - mustasavikeramiikkaa. Lisäksi kuopasta tuli palanutta savea tai tiiltä. Löydöt tulivat tumman maan alaosasta ja/tai punertavan hiekan yläosasta.

Koekuopan J löydöt olivat osin uudempaa metalliromua sekä vihreää pullo- ja astialasia, punasavikeramiikkaa ja palanutta savea. Löydöt tulivat multa- ja kyntökerroksesta.

Koekuoppa K oli löydötön. Hyvin märässä savessa tosin löytöjä ei luultavasti olisi havaittu vaikka niitä olisi ollutkin.

3.3.Kairaukset

Päärakennuksen eteläpuolen puutarhassa tehtiin kolme kairausta. Ensimmäinen kohta sijaitsi kahdeksan metriä talon kaakkoisnurkasta etelään. Maan kivisyyden vuoksi kunnan näytettä oli kuitenkin hankala saada tältä kohdista. Kairausta jäi vai muutama kymmensenttinen tummaa maata. Toinen kairaus tehtiin 15 metriä rakennuksen kaakkoisnurkasta etelään. Se sisälsi 20 cm paksun multakerroksen, n. 5 cm vaaleahkoa hiekkaa, jonka jälkeen vastaan tuli suuri kivi tai kallio. Kolmas kairaus sijaitsi talon kaakkoisnurkasta 20 m etelään. Näytteen pinnassa näkyi n. 20 cm paksu multakerros, 3-5 cm multaa ja hiekkaa, jonka alla oli puhdasta hiekkaa. Kairausvyvyys oli tässä kohdista 32 cm.

4. LÖYTÖKUVAUKSET

4.1. Talletusperusteet

Kentällä talteen otettiin lähes kaikki löydöt selvästi 1900-luvun materiaalia lukuun ottamatta. Uudemmistakin löydöistä tehtiin merkintöjä materiaalista ja löytöpaikoista. Jälkitöissä aineistoa on karsittu seuraavin perustein. Kaikki rakennusfragmentit vaikuttivat melko moderneilta, joten niitä ei taltioitu eikä dokumentoitu. Sama koski puujäänteitä. Takonauloja ja muita rautaesineitä tai niiden fragmentteja talletettiin valikoiden. Lähes kaikista metallilöydöistä on kuitenkin kuvaus ja piirros. Pullo-, astia- ja tasolasia otettiin talteen näytteenomaisesti silloin kun niitä ei selvästi voinut pitää 1800-lukua vanhempina. Punasaviastioista taltioitiin astian muodosta kertovia ja joitakin koristeltuja paloja. Kaikki luut talletettiin analysointia varten, mutta analyysin jälkeen niistä karsittiin koneellisesti sahatut kappaleet pois. Jälkitöiden yhteydessä poisheitetty materiaali punnittiin kerroksittain. Ohessa olevat taulukot kuvaavat tilannetta jälkitöissä ennen aineiston karsimista. Metalliksi on katsottu kaikki muut rauta- ja kupariartefaktit paitsi rahat. Punasavikeramiikan ja palaneen saven joukossa voi olla myös kaakelin paloja. Osa palaneesta savesta voi myös olla peräisin tiilistä. Löytöaineistosta puuttuu posliini, koska kaikki löydetty palat olivat selvästi 1900-luvun puolelle ajoittuvia, eikä niitä taltioitu.

Taulukko 1. Kaikki koeojasta kentällä talletetut löydöt painon mukaan.

	1. kerros	2. kerros	3. kerros	4. kerros	Yhteensä
metalli	619.1 g	470.2 g	117.4 g	-	1324.1 g
kivisaviker.	5.5 g	-	-	-	5.5 g (1 kpl)
punasavikera m.	524.5 g	302.1 g	144.3 g	32.3 g	1003.2 g
lasi	220.9 g	374.4 g	91.5 g	10.8 g	697.6 g
rahat	-	2.9 g	-	-	2.9 g (1 kpl)
liitupiipun palat	42.5 g	15.9 g	-	-	58.4 g
fajanssi	41.1 g	23.8 g	-	-	64.9 g
palanut savi	23.1 g	28.1 g	48.0 g	-	99.2 g
pii	46.2 g	3.2 g	148.2 g (1 kpl)	-	197.6 g
kvartsi	-	-	5.2 g	-	5.2 g (1 kpl)
kiviesine	-	-	22.8 g	-	22.8 g (1 kpl)
nahkaes. palat	2 g	-	-	-	2 g (2 kpl)
palanut luu	6.1 g	2.0 g	14.6 g	-	22.7 g
luu	271.1 g	116.2 g	18.3 g	-	405.6 g

Taulukko 2. Kaikki koekuopista kentällä talletetut löydöt painon mukaan.

	kk A	kk B	kk C	kk D	kk E	kk F	kk G	kk H	kk I	kk J	kk K
metalli	17.4 g	-	-	16.3 g	30.4 g	-	13.2 g	-	-	-	-
punasavi ker.	-	5.4 g	-	23.9 g	15.1 g	-	27.2 g	-	-	1.4 g	-
muu keram.	-	-	-	-	-	-	-	-	1.7 g	-	-
lasi	0.3 g	4.3 g	9.8 g	0.8 g	45.9 g	-	12.8 g	-	0.6 g	5.0 g	-
pal. savi	-	-	-	5.3 g	-	53.2 g	-	-	8.8 g	5.9 g	-
fajanssi	0.8 g	1.7 g	-	2 g	1.1 g	-	17.5 g	-	-	-	-
kvartsi	-	-	-	-	-	-	-	2.4 g	-	-	-
pal. luu	-	-	-	0.5 g	0.1 g	-	-	1.3 g	-	-	-
luu	1.5 g	4.7 g	-	-	2.4 g	-	5.3 g	-	-	-	-

Suuri osa ensimmäisen ja toisenkin kerroksen luista lienee melko uusia. Punasavikeramiikka, liitupiipun palat ja fajanssi näyttävät kuitenkin myös painottuvan ylempiin kerroksiin. Palaneen saven kohdalla suuntaus sen sijaan näyttää olevan päin vastainen.

Koekuoppien löytömaterialit näyttävät vaihtelevan melko paljon. Osittain kyse on varmaa pienestä otoksesta, mutta silti joukosta erottuvat D ja E runsaslöytöisyydessään ja F, H ja I siinä, että selvä moderni materiaali näyttää puuttuvan niistä lähes täysin.

4.2. Metalliesineet

4.2.1. Rauta

Suurin metallilöytöryhmä olivat erilaiset takonaulat. Kentältä näitä otettiin talteen 56 kpl. Näistä säilytettiin vain näytekappaleita eri tyypeistä. Kaikista nauloista on kertomuksen liitteenä piirroksset. Naulojen joukossa oli useita sellaisia kappaleita, joiden funktiota oli muutettu taivuttamalla naula esim. kynttilänpidikkeeksi, koukuksi tai haaksi, jolloin myös naulan kanta oli katkaistu. Pienemmät naulat lienevät hevosenkengistä.

Muita vaikeammin ajoitettavia rautaesineitä tai niiden fragmentteja olivat kohokuvioinen sormustin, jonka tyyppisiä on ollut käytössä vielä 1900-luvulla, viskari, erilaiset rautalevyn palat, rautainen vyön solki, työkalujen osat, hevosenkenkä, päästä taottu pyöreä rautavartaan pala. Pieni rautainen sarana lienee ollut kiinni jonkinlaisen puurasian kannessa. Yksinkertainen saranamalli sopii ainakin 1800- ja 1900-luvuille. Yksi mielenkiintoisimmista rautaesineistä on asean piilukon puristinosa (KM 2002049:71). Vain osa rautaesineistä talletettiin, mutta kaikista on liitteenä piirroksset.

4.2.2. Muu metalli

Koeojasta löytyi kaksi kuparihelaa. Toinen näistä on koristeltu pienen veitsen kahvan pääosa. Sitä kiertää kolme uraa, helan päässä on lovet ja häränsilmäkuviot (:70). Toinen on yksinkertaisempi, koristeeton puukahvan ympärille kierretty kuparilevy, joka on toiminut vahvikkeena tai koristeena (:14). Erityisesti ensin mainittu malli voisi ajoittua hyvin väljästi rautakauden lopulta viime vuosisatoihin. Molempien helojen sisällä säilynyt puujäänne viittaa kuitenkin nuorempaan ajoitukseen, ainakin historiallisen ajan puolelle.

Kuparista taottu pyöreä, kupera esine, jonka keskellä on reikä lienee peräisin esim. kahvikannun kannesta. Koeojasta löytyi myös kaksi kuparista koristeetonta rengasnappia. Hauska, joskin uudempi esine, on pyöreä, messinkinen, leijonanpäinen ovikoriste.

4.3. Keramiikka

4.3.1. Punasavikeramiikka

Kaikki punasavikeramiikka oli ns. nuorempaa tyyppiä, jota on valmistettu ja käytetty 1500-luvun puolivälistä viime vuosisatoihin saakka. Erityisen yleisiä punasavikeramiikkalöydöt ovat 1500- ja 1700-luvun konteksteissa. (Tulkki 2001, 116-126). Tätä keramiikkatyyppiä löytyi koeojasta yli kilon verran, koekuopista n. 70 grammaa. Jälkitöissä karsittiin pois informaatioarvoltaan niukkoja paloja, ts. pieniä ja koristeettomia paloja sekä paloja, jotka eivät kertoneet mitään astian muodosta. Astiatyypeistä ovat edustettuina ainakin erikokoiset ja paksuiset vadit, lautaset (?), kulhot ja/tai kannut.

Astioissa esiintyy usein boluskoristelua. Koristeaiheita ovat keltaiset raidat astian sisäpinnassa ja moniväriset kasviaiheet. Koristelu saattaa olla astian ulko- tai sisäpinnalla. Myös koristeharjanteita ja uurteita sekä astian reunan profilointia esiintyy. Lasitusta esiintyy astian sisäpinnalla tai molemmilla pinnoilla. Sen väri vaihtelee läpikuultavasta valkeaan ja keltaiseen, vaaleanruskeasta tummanruskeaan ja vihreään.

4.3.2. Kivisavikeramiikka

Ainoa kivisavikeramiikan kappale löytyi koeojasta. Pala on kaareutuva ja peräisin ehkä pullosta. Ulkopinta on suolalasetettu ja siinä näkyy hieman koristekuvion reunaa. Kyseessä saattaisi olla pala ns. partamiehenpullosta, mutta fragmentti saattaa olla nuorempikin. (:28)

4.3.3. Muu keramiikka

Koekuoppa I:n löytö on ainoa, joka ei selvästi näytä vääntöpyörällä tai dreijalla tehdyttä. Pala on peräisin ohutseinäisen astian reunasta. Sen väri on vaaleanruskea ja pinnalla on tummempia läikkiä. Reunaa kiertää kaksi ohutta uraa. Pala muistuttaa suuresti myöhäisrautakautista keramiikkaa, mutta sen ulkonäkö yhdistettynä löytökontekstiin tukevat yhtä lailla ajatusta joko vanhemmasta tai nuoremasta mustasavikeramiikasta. (:128)

4.4. Lasi

4.4.1. Pullolasi

Koeojasta, erityisesti uudemmassa jätekuopasta, löytyi melko paljon pullolasia. Osa tummanvihreästä pullolasista kuuluu löytyneen kaulan ja korkin perusteella 1900-luvun Elannon pulloon. Enemmistö muustakin pullolasista on peräisin tummanvihreistä, paksuhkoista, luultavasti muodoltaan pyöreistä pulloista. Kierrekorkkisia pullonsuita ei aineistossa kuitenkaan ole. Jonkin verran on myös ruskeaa ja lähes mustaa pullolasia. Yhdessä kirkkaassa pullon palassa näkyy koristelua. Myös kirkasta apteekkilasia on aineistossa jonkin verran. Osa kirkkaasta pullolasista on hyvin ohutta, enemmistö paksumpaa. Pullojen muotoa

on vaikea tavoittaa pienistä fragmenteista, mutta silloin kun muotoa näkyy, on kyseessä pyöreä pullo.

4.4.2. Muu astialasi

Mahdollinen astialasi on väriltään kirkasta tai väritöntä, mutta läpikuultavan himmeää, vaaleanvihreää tai vihreää. Yhdessä palassa himmeän väritöntä astiaa on ulkopinnassa koristeharjanteita (:61). Toisessa palassa kirkasta astialasia on pinnalla juova ja mattapintaiseksi tehty alue (:82).

4.4.3. Tasolasi

Kirkasta ja vaaleanvihreää tasolasia on melko runsaasti. Lasissa on ilmakuplia, mutta ei selviä merkkejä vanhemmasta käsittelytekniikasta. Osa kirkkaasta tasolasista on peräisin peilistä. Yhdessä vaaleanvihreässä palassa on mahdollinen lyijysauman jälki sekä hieman retusoidun näköistä reunaa, joka saattaa kuitenkin olla satunnaisesti lohkeillut (:89). Yksi vihreä lasinpala saattaa olla leikattu lasisaksilla (:121).

4.4.4. Lasiesineet

Puikkomaista lasiesine, jossa on naulamainen kanta, lienee uudempi löytö. Arvailu esineen funktiosta on vaihdellut sähkötarvikkeen osasta hajuvesipullon pipettiin. Toinen epämääräinen lasiesineen pala löytyi koekuoppa C:n täytemaasta. Kyse on ehkä karahvin korkista tms. Ainoa vanhempi lasiesine on pieni sininen lasimassahelmi, jonka keskellä kulkee vaaleansininen juova (:101). Helmi löytyi jäljempänä kuvatun kuparirahan vierestä ja saanee tämän mukaan ajoituksen 1700-luvulle.

4.5. Fajanssi

Pääosa fajanssista, (samoin kuin posliini) on 1900-luvulta. Keltainen fajanssipullon suu saattaa olla hieman vanhempi. Muutama astian kappale koeojan itäsiiven eteläpuolelta vaikuttaisi myös ainakin 1900-lukua vanhemmalta (:123). Toisessa palassa on sinistä, käsinmaalattua koristelua, toisessa vaaleanharmaalla piirretty kuvio (puun oksa).

4.6. Rahat

Koeojan itäsiiven päästä, 2. Kerroksen profiilista löytyi yhden äyrin kupariraha (:100). Sen toisella puolella on heikosti näkyvissä kolme kruunua. Yhdessä kruunuista näkyy viisi sakaraa ja lehvämainen uloke. Vuosiluku on valitettavasti kulunut pois. Rahan toisella puolella on vaakunanmuotoinen kehys, jossa on kaksi nuolta ristissä. Nuolet ovat eri tyyppiä; toisessa terän sakarat kaartuvat ulos, toisessa ovat suorassa. Vaakunan päällä on jäänteitä kruunun

kuvasta. Oikeassa reunassa näkyvät kirjaimet O ja R (ör). Periaatteessa samantapaisia äyryjä on löytö Ulrika Eleonorasta Kustaa III hallituskauden loppuun eli välillä 1719-1792. Kruunun muoto voisi kuitenkin viitata Ulrika Eleonoraan (1719-1720) tai todennäköisimmin Fredrik I (1720-1751) aikoihin. (Ahlström et al. 1976, 188, 210, 223, 230).

5. Yhteenveto

Koeojalla tutkitun rakennuksen perustan ulkomittoja on vielä tämänkesäisen tutkimuksen perusteella hankala arvioida. Luultavasti suorakaiteisen rakennuksen pitkän seinän pituus on ollut ainakin kuusi metriä. Itäisen ojan profiilissa näkynyt lähinnä puolipyöreä kiveys saattaa olla puretun uunin jäännös. Tutkitulta alueelta löytyi kaakelia kuitenkin ainoastaan pieni kolmioilla koristeltu pintapala ja tiiltä tai kaakelin sisusta muutama fragmentti. Tarkemmin ajoittamatonta ikkunalasia tuli esille runsaammin. Rakennus lienee siis ollut kiviperustainen, puurakenteinen ja sen ikkunaruduissa on ehkä ollut lasitus.

Talon pohjaan oli rakennuksen tuhoutumisen jälkeen tehty ainakin kaksi jätekuoppaa, joista toinen ehkä 1800-luvulla, toinen 1900-luvun alkupuolella. Ainoa selkeästi ajoitettava löytö jätekuoppien ulkopuolelta, mutta luultavasti rakennuksen pohjan sisäpuolelta on ruotsalainen äyrin kupariraha, joka ajoittuu 1700-luvun alkupuoliskolle.

Turussa 30.5.2003

Hanna-Maria Pellinen
FM Hanna-Maria Pellinen

Lähteet:

Ahlström, B; Almer, Y; Hemmingsson, B, 1976. Sveriges mynt 1521-1977. Stockholm.

Ainasoja, Mika, 2001. Liitupiiput Turussa 1600-1800 -luvuilla. Pro gradu, TYA.

Pirinen, Kauko, 1984. Mikael Agricola, Pernajan poika. Opusculum vol. 4, 3:83-88. Helsinki.

Tulkki, Carita, 2001. Todisteita punasaviastioiden valmistuksesta uuden ajan alun Turussa. Pro gradu, TYA.

Liite 1. Luettelo diapositiiveista

Kuvat H.-M. Pellinen

Kuvat on taltioitu Turun yliopiston arkeologian oppiaineen arkistoon

- 328:1 Koeojan länsisiipi, taso 1, idästä
- 328:2 “ ” “ ”
- 328:3 “ ” “ ”
- 328:4 “ ” “ ”
- 328:5 Koeojan itäsiipi, taso 1, etelästä
- 328:6 “ ” “ ”
- 328:7 Koeojan itäsiiven kiveys, taso 1, idästä
- 328:8 Koeojan itäsiipi, taso 1, etelästä
- 328:9 Koeojan itäsiiven kiveys, taso 1, idästä
- 328:10 Koeojan länsisiipi, taso 2, idästä
- 328:11 Koeojan länsisiipi, taso 2, idästä
- 329:12 Koeojan länsisiiven kiveys, taso 2, ylhäältä
- 328:13 Koeojan länsisiipi, taso 2, lännestä
- 328:14 Koeojan länsisiipi, taso 3, idästä
- 328:15 Koeojan itäsiipi, taso 3, etelästä
- 328:16 Koeojan länsisiipi, taso 3, lännestä
- 328:17 Koeojan itäsiipi, taso 3, pohjoisesta
- 328:18 Työkuva, koeojaa täytetään, kaakosta
- 328:19 Yleiskuvia Pernajan Torsbyn Sigfridsissä
- 328:20 Koekuopan D kiveys

Liite 2. Luettelo mustavalkonegatiiveista

Kuvat H.-M. Pellinen

Negatiivit on taltioitu Turun yliopiston arkeologian oppiaineen arkistoon

- 24384 Koeojan länsisiipi, taso 1, idästä
- 24385 Koeojan itäsiipi, taso 1, etelästä
- 24386 Koeojan itäsiiven kiveystä, taso 1, idästä
- 24387 Koeojan länsisiipi, taso 2, idästä
- 24388 “ ” “
- 24389 “ ” , lännestä
- 24390 Koeojan itäsiipi, taso 2, etelästä
- 24391 Koeojan itäsiiven kiveystä, taso 2, idästä
- 24392 Koeojan itäsiipi, taso 2, pohjoisesta
- 24393 Koeojan länsisiipi, taso 3, idästä
- 24394 “ ” , lännestä
- 24395 Koeojan itäsiipi, taso 3, etelästä
- 24396 “ ” , pohjoisesta
- 24397 Työkuva, koeojaa täytetään, kaakosta
- 24398 “ ” “

Liite 3. Luettelo jälkitöissä karsituista löydöistä

KOEOJA

RUUTU 1 X = 590-591 ; Y = 797-798

KERROS 1

1. LUKKO, paino 6,6 g. Pieni (lukko-osa 22 x 15 mm) ja rautainen.

2. LASIA, 2 palaa

3. POSLIINIA, 2 kpl, uudempaa, valkoista.

KERROS 2

4. METALLIESINE, paino 9,4 g, L-kirjaimen muotoinen, taivutetun osan pituus 45 mm; pidike tms.

5. RAUTANAULOJA

RUUTU 2 X = 590-591 ; Y = 798-799

KERROS 1

6. RAUTANAULOJA tai niiden osia 5 kpl, 39,8 g. Kahdessa ei selvää päätä, voivat olla paloja muista rautaesineistä. Yksi hevosenkengän naula.

7. FAJANSSIA, 1 pala, 0,8 g. Valkoinen kupin reunapala.

KERROS 2

8. RAUTANAULA, 1 kpl, 10,8 g, pituus 52 mm.

KERROS 3

9. TAITETTU RAUTAPALA, 1 kpl, 4 g. Ollut ehkä naula, hyvin huonossa kunnossa.

RUUTU 3 X= 590-591 ; Y = 799-800

KERROS 1

10. MESSINKINEN OVIKORISTE, paino 46 g, halk. 52 mm. Keskellä leijonanpää.

11. SORMUSTIN, 3,4 g, halk. 18 mm, korkeus 20 mm, umpinainen, pinta kohokuviainen, ei erillistä koristelua.

12. RAUTANAULOJA 2 kpl, 16 g. Toisesta tehty vääntämällä haka, pää leikattu pois, myös pidemmässä naulassa vain varsi (pit. 70 mm).

13. RAUTALEVYN PALA, paino 4,1 g, koko 26 x 23 mm.

14. FAJANSSIA, 2 palaa, 38,6 g. Lautasesta, valkoinen pohjaväri, jossa sininen jugend-aiheinen koristelu.

KERROS 2

15. RAUTAESINEEN FRAGMENTTEJA, 2 kpl, 57,9 g. Molemmat litteitä, kaarevia ja toisesta päästä leveneviä työkalun osia. Suuremman koko 100 x 32 mm.

16. RAUTAINEN SOLKI, paino 22,7 g, ehkä vyöstä. Koko 43 x 30 mm.

17. RAUTANAULOJA, 2 kpl, 26,7 g. Toinen taitettu. Pituudet 65 ja 100 mm.

18. FAJANSSIA, 39, 8 g, kahdesta 1900-luvun astiasta, toinen jugendia, toinen 1930-1940 -luvulta (lapsiaihe).

KERROS 3

19. RAUTAESINEEN FRAGMENTTI, paino 12,8 g, koko 49 x 27 mm. Hieman kaareva.

RUUTU 4 X = 590-591 ; Y = 800-801

KERROS 1

20. METALLINEN SARANA, paino 2,7 g, koko 36 x 22 mm. Luultavasti pienestä rasiasta.

21. RAUTANAULOJA, 6 kpl, 35,4 g. Eri kokoisia ja muotoisia. Yksi taivutettu haaksi.

22. LASIA, 12 palaa, 12,9 g. Eri kokoisia ja värisiä taso- ja astialasin paloja. Yksi pala peiliä. (Elannon korkki ja pullon suu, paino 77,8 g).

23. LASIESINE, paino 1,4 g. Kapea varsi ja litteä kanta kuten naulassa. Kannan reunassa pistemäistä koristelua(?). Kirkasta lasia. Pituus 52 mm.

24. FAJANSSIA, 3 palaa, 22 g. Kolmesta eri astiasta, luultavasti kaikki 1900-luvulta (yksi jugend-pala, yksi kukkakoristeinen).

KERROS 2

25. RAUTANAULOJA, 3 kpl, 30,6 g.

26. FAJANSSIA, 3 palaa, 3,1 g. Kaksi valkoista, yksi luonnonvalkoinen pala (varmaan 1900-lukua).

KERROS 3

27. FAJANSSIA, 1 kpl, 1,1 g. Valkoinen.

RUUTU 5 X = 591-592 ; Y = 800-801

KERROS 1

28. METALLIESINEEN OSA, paino 12,1 g. Pyöreä, kupera, halk. 63 mm, keskellä reikä.

29. RAUTAESINE, paino 114,2 g. Maanviljelyskalu, koukkumainen, pituus 106 mm.

30. HEVOSENKENGÄN NAULA, paino 5,7, pituus 52 mm. Päähän kapeneva terä, levempi pää rombinmuotoinen.

31. RAUTAESINEEN FRAGMENTTI, paino 40,4 g. Kaareva rautalevy, koko 65 x 50 mm.

32. RAUTANAULOJA, 5 kpl, 23,5 g. Eri kokoisia, osa ehkä muita kuin nauvoja.

KERROS 2

33. METALLIESINEEN FRAGMENTTI, paino 3,8 g, koko 59 x 17 mm. Reunoista taivutettua ohutta metallilevyä, luultavasti kuparia.

34. RAUTAESINEIDEN FRAGMENTTEJA, 3 kpl, 138 g. Kaksi paloista litteitä ja hieman kaarevia, yksi litteä ja päistä levenevä, keskellä kapeampi kohta. Suurimman palan koko 86 x 72 mm.

35. RAUTANAULOJA TMS., 5 kpl, 33 g. Kaksi pitkää naulaa, yksi lyhyt, kaksi taivutettua ilman päätä.

36. FAJANSSIA, 3 palaa, 3,3 g. Vaaleaa, yhdessä palassa kapeita harmahtavia raitoja, jugend-tyyliä.

KERROS 3 (poistettu 14,9g lasia)

37. RAUTAINEN HEVOSENKENKÄ, paino 38,2 g. Päät puuttuvat, leveys ulkoreunoista 73 mm.

38. RAUTANAULOJA, 4 kpl, 62,4 g. Yksi suurempi, kolme pientä, näistä yksi taivutettu.

RUUTU 6 X = 592-593 ; Y = 800-801

KERROS 1

39. RAUTAESINEEN FRAGMENTTEJA, 2 kpl, paino 30,2 g. Toinen litteä, pitkänomainen ja kaareva (koko 102 x 47 mm), toinen pieni ja litteä.

40. RAUTANAULOJA TMS. 2 kpl, paino 15,2 g. Yksi kärkiosa, toisessa palassa litteähkö pää.

41. FAJANSSIA, 2 kpl, 3 g. Valkoisesta astiasta.

KERROS 2

42. RAUTAVARRASTA, paino 11,4 g, pituus 170 mm.

43. RAUTANAULOJA, 4 kpl, 35,9 g. Kahdessa ei pääosaa.

44. FAJANSSIA, 5 kpl, 15 g. Valkoista.

RUUTU 7 X = 593-594 ; Y = 800-801

KERROS 1

45. RAUTANAULA, 1 kpl, paino 9,6 g.

KERROS 2

46. RAUTANAULOJA, 3 kpl, 24,3 g. Yksi pieni, kaksi pidempää, joista toisesta puuttuu pääosa.

47. LASIA, 17 kpl, 42,4 g. Tummanvihreää ja ruskeaa pullolasia, vaaleanvihreää ja kirkasta astia- tai pullolasia (ohutta), vaaleanvihreää (osa ehkä vanhempaa) ja kirkasta tasolasia.

KOEKUOPAT

KOEKUOPPA A

48. RAUTANAULOJA, 2 kpl, 17,4 g. Toinen lyhyt ja paksukantainen (hevosenkengän naula), toinen pidempi, ohut ja pienikantainen.

KOEKUOPPA D

49. RAUTANAULA, paino 16,3, kärjestä taivutettu.

KOEKUOPPA E

50. RAUTANAULA, paino 30,4 g.

51. LASIA, 5 kpl, 45,9 g. Sekalaista, osa taltioitu, ks. löytöluettelo.

KOEKUOPPA G

52. RAUTANAULOJA, 3 kpl, 13,2 g.

54. POSLIINIA, 2 kpl, 3,1 g. Kultareunaisesta kahvikupista.

Liite 4

PERNAJA, TORSBY SIGFRIDS: ARKEO-OSTEOLOGINEN ANALYYSI
SI VUODEN 2002 KOEKAIVAUSTEN LUISTA

Auli Tourunen
8.8. 2002
Turun yliopisto

Johdanto

Aineisto on peräisin historiallisen ajan asuinpaikan koekaivauksilta Pernajan Torsbyn Sigfridsistä 24. - 28.6. 2002. Kaivausjohtajana toimi FM Hanna-Maria Pellinen.

Yleistä

Alueelle avattiin vuonna 2002 koeoja sekä tehtiin koekuoppia. Luuta kaivauksissa löydettiin melko niukasti, ja se on pääasiassa peräisin pintakerroksista. Luuta löytyi yhteensä noin 380 g (76 fragmenttia), josta palanutta luuta on 22,2 g (36 fragmenttia). Aineistosta tunnistettiin naudan, sian ja hirven luuta (taulukko 1).

LAJI	PAINO (g)	FRAG
Nauta	16,4	6
Sika	81,1	9
Hirvi	54,2	4
Pieni ungulaatti	11,6	9
Suuri ungulaatti	175	7
<ei lajia>	37,5	41
YHT	375,8	76

Taulukko 1. Luiden paino ja fragmenttimäärä lajeittain.
Pieni ungulaatti=lammas, vuohi tai sika, suuri ungulaatti =
hirvi, nauta tai hevonen.

Hirven luut tulevat pääosin ensimmäisestä kerroksesta (yksi etuhammas toisesta). Näissä luissa näkyy selkeitä sahausjälkiä, ja on todennäköistä, että ne ovat peräisin 1900-luvulta. Naudan luut koostuvat pääosin hampaista, sian 9 fragmenttia koostuvat yhdestä hajonneesta alaleuasta. Luuaines on melko heikosti säilynyttä ja koostuu varsinkin syvemmissä kerroksissa pääosin palaneesta luusta.

Ikämääritykseen soveltuva leukaluu

Aineistosta löytyi yksi ikämääritykseen soveltuva sian alaleuka (liite 2). Kulmahampaan perusteella kyseessä on emakko, ja hampaiden puhkeamisen perusteella eläin on ollut noin puolitoistavuotias (Silver 1969).

Lähdeluettelo

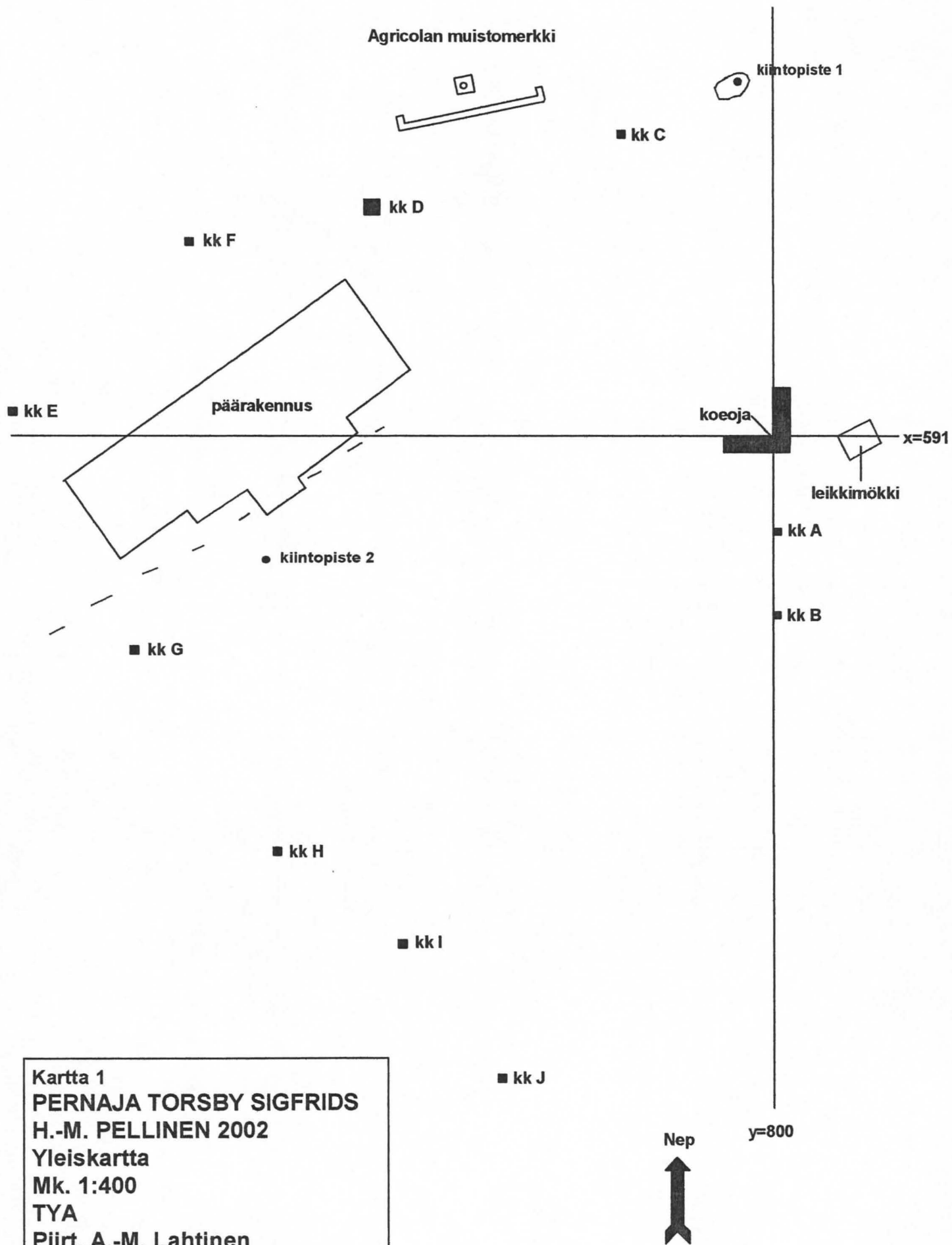
Grant, A. 1982: The Use of Tooth Wear as a Guide to the Age of Domestic Ungulates. Wilson, B., Grigson, C. & Payne, S. (eds.): Ageing and Sexing Animal Bones from Archaeological Sites. *BAR British Series 109*: 91-108.

Silver, I. A. 1969: The Ageing of Domestic Animals. Brothwell, D.R. & Higgs, E. (eds): *Science in Archaeology*, 2nd ed.: 283-309.

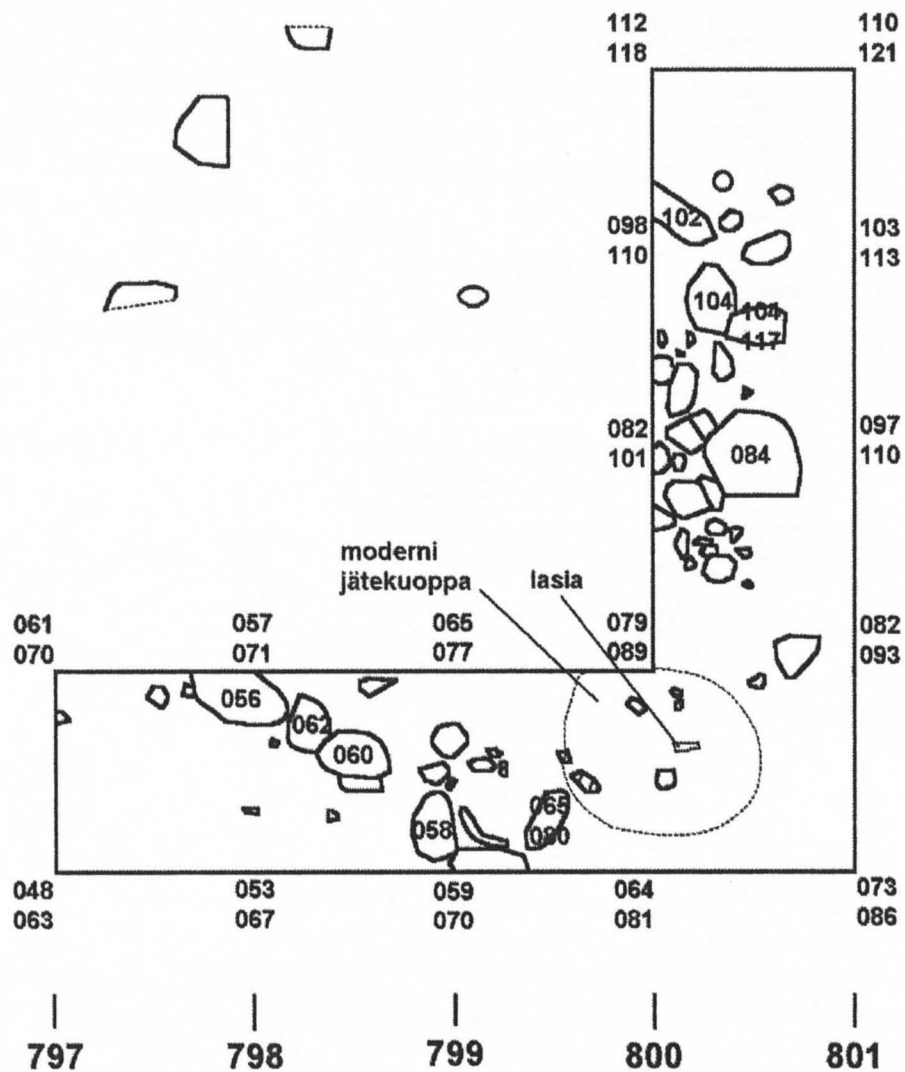
LIITE 2. Hammastiedot.

Hammastiedot. V = alveolarit on, hammas puuttuu, M = maitohammas, X = pysyvä hammas. Kulumisasteet ja puhkeaminen Grantin (1982) mukaan.

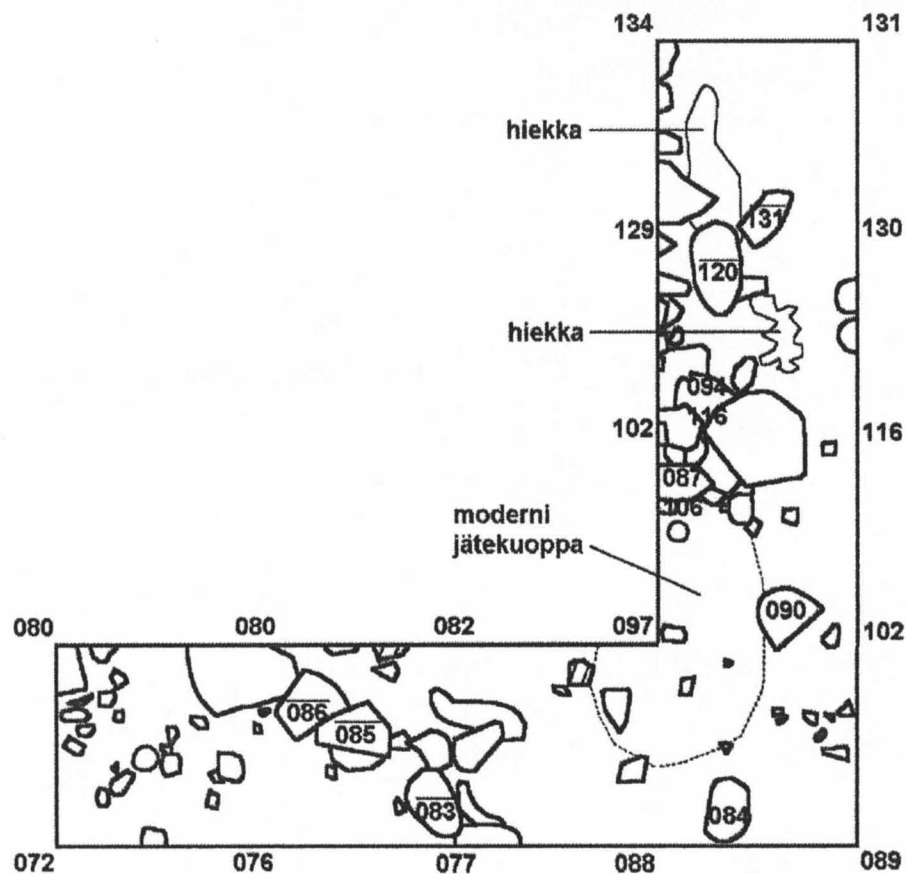
Luu_ID	luutyyppi	laji	Sukupuoli	i1	i2	i3	c	pm1	pm2	pm3	pm4	m1	m2	m3	lisätietoja_II
9942	alaleuka	Sus	f	X	P-		X		X	X	Xa	Xg	Xd	PC	Leuka useassa osassa. I2 puoliksi puhjennut, M3 leukaluuhun tulossa aukko.

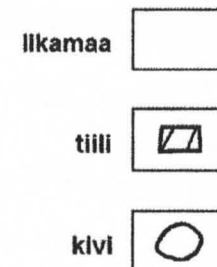
Kartta 1
 PERNAJA TORSBY SIGFRIDS
 H.-M. PELLINEN 2002
 Yleiskartta
 Mk. 1:400
 TYA
 Piirt. A.-M. Lahtinen
 Puht. piirt. H.-M. Pellinen

Kartta 2
PERNAJA TORSBY SIGFRIDS
H.-M. PELLINEN 2002
 Koeoja
 Taso 1
 Mk 1:25
 Kp 1: tl 3.16
 Piirt. Anne-Mari Lahtinen

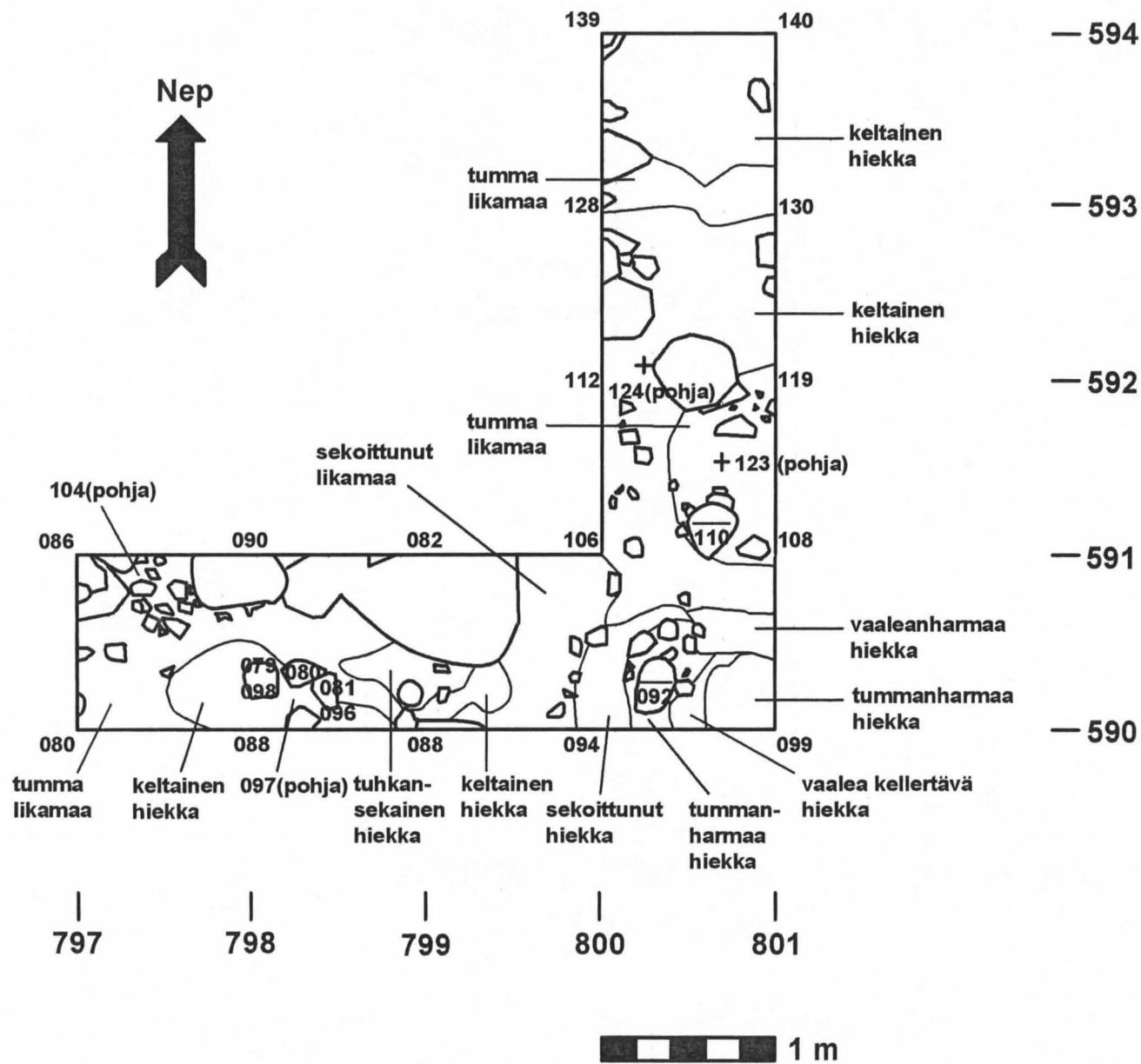
— 594
 — 593
 — 592
 — 591
 — 590

797 798 799 800 801

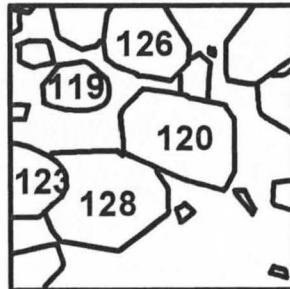
Kartta 3
PERNAJA TORSBY SIGFRIDS
H.-M. PELLINEN 2002
 Koeoja
 Taso 2
 Mk 1:25
 Kp 1: tl 3.16
 Piirt. Anne-Mari Lahtinen

Kartta 4
 PERNAJA TORSBY SIGFRIDS
 H.-M. PELLINEN 2002
 Koeoja
 Taso 3
 Mk 1:25
 Kp 1: tl 3.16
 Piirt. Anne-Mari Lahtinen

(pinta) 107
130
(pohja) 138

109 (pinta)
139
142 (pohja)

(pinta) 119
145
(pohja) 151

120 (pinta)
144
149 (pohja)

Nep

Kartta 5
PERNAJA TORSBY SIGFRIDS
H.-M. PELLINEN 2002
Koekuoppa D
Mk 1:25
Kp 1 TI 1.51
Piirt. Anne-Mari Lahtinen

Löydöt taltioitu historiallisen ajan asuinpaikan koekaivauksella Pernajan Torsbyn Sigfridsissä 24. - 28.6. 2002. Löydöt luettelointeet FM Hanna-Maria Pellinen ja fil.yo Anne-Mari Lahtinen.

KOEOJA

RUUTU 1 X = 590-591 ; Y = 797-798

KERROS 1

1. TASO- JA PULLOLASIA, 10 kpl, 34g, luultavasti uudempaa, otettu talteen yksi pala kutakin tyyppiä tai väriä. Yksi paloista koristeellista pullolasia.

2. LIITUPIIPUN KOPPA, paino 14,8 g, pituus 48 mm, halkaisija 24 mm. Yhdeksänharjainen simpukkapiippu.

3. PUNASAVIKERAMIKKAA, 2 palaa, 29,6g, sisäpinnalta lasitettuja ja astian sisäreunasta kolmella keltaisella raidalla koristeltuja, luultavasti vadista.

4. PIITÄ, 1 kpl, kahdella sivulla iskujälkiä, suorakaiteinen muoto, asepiitä?, paino 1,5 g

KERROS 2

5. LASIA, 2 kpl, 2,9g, toinen edellisen kerroksen koristellusta pullosta, toinen himmeän vaaleanvihreää ilm. astialasia.

6. LIITUPIIPUN VARREN PALOJA, 2 kpl, 4,4 g. Toinen vaalea, pituus 41 mm, halk. 7 mm. Toinen tummempi, pituus 21mm, halk. 8 mm.

7. PUNASAVIKERAMIKKAA, 2 kpl, 38 g. Suuremmassa palassa (vadista) lasitusta hieman jäljellä molemmilla puolilla, sisäpinnan valkean lasitteen päällä ollut vihreää ja ruskeaa koristelua.

KERROS 3

8. TASOLASIA, 1 pala, 1,7 g. Vaaleanvihreää, paksuhkoa, ilmakuplia sisältävää lasia.

9. LIITUPIIPUN KOPAN PALA, 1 kpl, vaalea.

10. KAAKELIA, 1 kpl, 6,1 g, koko 27x20 mm, toisella pinnalla lasitus, jossa koristeena pieniä kolmioita.

11. PALANUTTA SAVEA, 4 kpl, 36,8g.

12. PALANUTTA LUUTA, 22 kpl, 14 g.

KERROS 4

13. PUNASAVIKERAMIKKAA, 3 kpl, 32,3 g. Suurin pala 47x37x12 mm. Sen sisäpinnalla on kauttaaltaan kellanruskea lasitus. Toinen pienemmistä paloista luultavasti samasta astiasta, siinä keltainen lasitus. Kolmannessa palassa ulkopinnalla ruskea lasitus, sisäpinta puuttuu. Astian reunan läheltä, reunaa kiertää ura.

RUUTU 2 X = 590-591 ; Y= 798-799

KERROS 1

14. KUPARIESINE, ilm. veitsen kahvan hela tai vahvike, sisällä vielä puuvartta. Taivutettua metallilevyä, ei koristeita näkyvissä. Koko 19x19 mm, halk. 21 mm (hieman litteä), paino 6,4 g.

15. LASIA, 7 kpl, 14,4 g. Yksi paloista tunnistamattomasta lasiesineestä / sulanutta lasia, paksu ja hyvin tummanvihreä . Muuta palata vihreää tai kirkasta pullo- ja tasolasia.

16. LIITUPIIPUN VARSINEN JA PIENI PALA KOPASTA, paino 10,3 g. Varren pituus 93 mm, paksuus 9 mm. Väri vaaleanruskea.

17. PUNASAVIKERAMIKKAA, 7 palaa, 10,3 g. Suurimman palan koko 29x18 mm. Neljässä palassa molemmat pinnat, paksuus 4-6 mm, kolmessa palassa toista pintaa jäljellä. Yksi reunapala (paks. 4 mm). Lasitus astian sisäpinnalla, boluskoristelu kulunut lähes kokonaan pois.

18. LUUTA, 3 palaa, 54,7 g, joista yksi hammas.

19. PALANUTTA LUUTA, 1 kpl, 2,9 g.

KERROS 2

20. LASIA, 4 kpl, 3,8 g. Pullo- ja tasolasia, eri vihreän sävyjä.

21. PUNASAVIKERAMIKKAA (26 g pinnatonta palaa heitetty pois) 10 kpl, 33,1 g. Suurin pala vadin pohjataitteesta, koko 30x27x8mm, ei lasitusta näkyvissä. Muutamassa palassa kellanvihreää boluskoristelua. Yksi pala mahd. kaakelin pinnasta (tumma, kiillotettu pinta, ei lasitusta), koska toisella puolella laastia.

22. PALANUTTA LUUTA, 1 kpl, alle 0,1 g.

KERROS 3

23. TASOLASIA, 1 pala, 3 g. Vaaleanvihreää, ilmakuplia.

24. PUNASAVIKERAMIKKAA, 2 kpl, 4,1 g. Toisessa molemmilla pinnoilla tumma lasite, astian seinämän paksuus 4 mm. Toisessa ulkopinta lasittamaton, sisäpinta puuttuu (koko 26x24 mm).

RUUTU 3 X= 590-591 ; Y = 799-800

KERROS 1

25. LASIA, 3 kpl, 4,8 g, astia- tai pullolasia, vihreää ja ruskeaa.

26. LIITUPIIPUN VARREN KATKELMA, paino 3,2 g, pituus 30 mm, halkaisija 8 mm. Väri vaalea.

27. PUNASAVIKERAMIKKAA, 2 kpl, 32,2 g. Suurempi paloista kooltaan 50 x 50 mm, halk. 9 mm. Vadin pohjataitteesta, ulkopinta lasittamaton, sisäpinnalla keltavihreää kasviaiheista boluskoristelua. Toinen paloista mahd. kaakelin pintaa, lasittamaton, keskellä kohovyö, toisella puolella hieman jäänteitä laastista.

28. KIVISAVIKERAMIKKAA, 1 kpl, 5,5 g. Koko 37 x 62 x 6 mm. Ulkopinta suolalasetettu, pyöreähkön leimamaisen kohokuvion reunaa hieman näkyvissä, kaareutuva, ehkä pullostaa.

29. LUUTA, 5 kpl, 22,2 g.

KERROS 2

30. LIITUPIIPUN VARREN KATKELMA, paino 4,9 g, pituus 35 mm, halk. 10 mm. Väri vaaleanruskea, vartta kiertää viisi rinnakkaista koristejuovaa.

31. PUNASAVIKERAMIKKAA, 7 palaa, 59,7 g. Kaksi vadin pohjan taitepalaa, joissa ei lasitetta, suuremman palan koko 46 x 36 x 10 mm. Kaksi muuta palaa ilm. samasta vadista, toisessa ulkopinnalla pieni harjanne. Kaksi reunapalaa, joista toinen ohutseinäinen (4 mm) ja reunaa kiertävät uurteet, toisessa astia kaartuu reunassa ulospäin ja ulkopinnalla on koristelua, mutta sisäpinta puuttuu. Yksi kahvan osa.

32. PIITÄ, 1 kpl, 0,5 g. Vaaleanharmaa, pieni, iskosmainen pala.

33. LUUTA, 108,6 g. Mm. eläimen leukaluu, kynsi ja hampaita.

KERROS 3

34. PUNASAVIKERAMIKKAA, 1 kpl, 11,7 g. Ehkä vadin pohjasta. Koko 37 x 30 x 6 mm. Toisella pinnalla ilm. ollut lasitetta, joka on kulunut pois.

RUUTU 4 X = 590-591 ; Y = 800-801

KERROS 1

35. LIITUPIIPUN VARREN KATKELMIA, 3 kpl, 4,6 g. Pisin 31 mm. Halk. 5, 6 ja 10 mm. Kaksi ohuempaa palaa vaaleita, paksumpi väriltään ruskea.

36. PUNASAVIKERAMIKKAA, 20 kpl, 79 g. Kolme - neljä palaa vadista, jossa sisäpinnan lasitteessa keltavihreää kasviaiheista koristelua. Yksi profiloitu vadin reunapala, jonka sisäpinnalla kellertävänvihreä lasitus (paksuus 7 mm). Ohuemman astian reunapala (paksuus 4 mm). Muita sisäpinnalta lasitettuja astian paloja.

37. PALANUTTA SAVEA, 3 palaa, 35,1 g.

38. PIITÄ, 4 kpl, 5,2 g. Yksi suorakaiteinen pala, jossa iskujälkiä; ehkä asepii. Yksi paloista melko varmasti tuluspii.

39. LUUTA, 2 palaa, 132,5 g. Iso sääriluun pala.

40. PALANUTTA LUUTA, 2 kpl, 0,6 g.

KERROS 2

41. LASIA, 11 palaa, 23,2 g. Lähinnä vihreää ja kirkasta astialasia mm. apteekkilasia ja pullolasia. Jotku kirkkaat lasit kuuluneet peiliin, pintaa oli vielä paikoin jäljellä kaivaustilanteessa.

42. PUNASAVIKERAMIKKAA, 8 palaa, 34,5 g. Astian reunapala (paksuus 8 mm), jonka sisäpinnalla kellertävä lasitus, ulkopinnalla neljä astiaa kiertävää harjannetta. Muissakin paloissa lasite vain toisella pinnalla.

43. PALANUTTA SAVEA, 1 kpl, 2,4 g.

44. PIITÄ, 1 kpl, 2,4 g. Väri tummanharmaa.

KERROS 3

45. LASIA, 14 palaa, 10,6 g. Vaaleanvihreää astia- tai lääkelasia, kaikki palat samasta esineestä. Yhdessä palassa pieni kohovyö.

46. PALANUTTA SAVEA, 1 kpl, 3,8 g.

RUUTU 5 X = 591-592 ; Y = 800-801

KERROS 1

47. LASIA, 32 palaa, 53,4 g. Vihreää pullolasia (yksi reunapala), vaaleanvihreää tasolasia, kirkasta astialasia (tai apteekkilasia), peilin pala. Tuskin kovin vanhaa materiaalia.

48. LIITUPIIPUN OSIA, 3 kpl, 9,7 g. Yksi vaalea varren pala, pituus 30 mm, paksuus 6 mm. Tummaa vartta kopan juuresta, pituus 32 mm, paksuus 8 mm. Tumma kopan osa, jossa kasvokuvio (?) (nenä, suu ja kaareva rivi pisteitä ehkä partaa merkkäämassa) on ylösalaisin niin, että suu on kopan ulkoreunan puolella.

49. PUNASAVIKERAMIKKAA, 9 palaa, 86,4 g. Vadin tai lautasen reunapala, jossa jyrkkä taite, sisäpinta lasitettu (vaalea), palan koko 60 x 60 mm, paksuus 8 mm. Kolme muuta astian reunapalaa (kaikki eri astioista) sekä muuta toiselta pinnalta lasitettua keramiikkaa. Yksi melkein kokonainen kahva ilm. kannusta.

50. PALANUTTA SAVEA, 3 kpl, 19,3 g.

51. FAJANSSIA, 41,1 g, 1 pala, keltaisen pullon suuosa.

52. PIITÄ, 2 kpl, 0,9 g. Väri vaaleanharmaa.

53. NAHKAA, 1 pala, 0,2 g. Koko 19 x 19 mm.

54. LUUTA, 2 palaa, 4,6 g.

55. PALANUTTA LUUTA, 4 kpl, 2,3 g.

KERROS 2

56. LASIA, 5 kpl, 130,9 g. Vihreää ja lähes mustaa pullolasia sekä kapean pullon kaula, Kirkasta ja vaaleanvihreää taso- ja astialasia.

57. LIITUPIIPUN VARREN KAPPALE, paino 1,4 g, pituus 17 mm, paksuus 8 mm, väri vaalea.

58. PUNASAVIKERAMIKKAA, 3 palaa, 49,6 g. Kaksi reunapalaa, toisessa ulkopuolella harjanne, sisäpuolella ruskea lasitus, seinämän paksuus 5 mm. Toisessa reunapalassa ulkopinnalla uurrekoristelua, sisäpinnalla ollut vaalea lasite, seinämän paksuus 6 mm. Pieni pala ehkä reunan päältä, keltainen lasite.

59. PALANUTTA SAVEA, 2 kpl, 8,5 g.

60. PALANUTTA LUUTA, 2 kpl, 0,8 g.

KERROS 3

61. LASIA, 26 kpl, 60,5 g. Yksi pala himmeää, mutta väritöntä kaarevaa astialasia, jossa ulkopinta harjantein koristeltu, koko 34 x 22 mm. Vihreää pullolasia, vaaleanvihreää astia- ja tasolasia.

62. PUNASAVIKERAMIKKAA, 4 palaa, 122,4 g. Yksi suuri pala kulhon seinämästä/pohjasta, leveys 77 mm, korkeus 54 mm. Sisäpinnalla ollut lasitus. Yksi reunan osa, jossa harjannetta, kahdessa palassa toisella pinnalla lasitusta.

63. PALANUTTA SAVEA TAI TIILTÄ, 3 palaa, 7,4 g.

64. FAJANSSIA, 1 pieni pala, paino 0,9 g. Astian taitekohdasta, toinen pinta valkoinen, toinen sininen, koko 10 x 12 mm.

65. ESIHISTORIALLINEN (?) KIVIESINE, paino 22,8, pituus 60 mm, leveys 27 mm. Talttamainen keskeltä paksumpi esine, jonka päissä pyöristetyt terät. Keskellä ns. olat.

66. PIITÄ, 1 kpl, paino 148,2 g.

67. LUUTA, 3 kpl, 18,3 g.

68. PALANUTTA LUUTA, 2 kpl, 0,6 g.

KERROS 4

69. LASIA, 7 palaa, 10,8 g. Yksi pala ohutta, kirkasta astialasia. Yksi kpl paksumpaa astia- tai pullolasia. Neljä palaa vaaleanvihreää ja yksi pala kirkasta tasolasia.

RUUTU 6 X = 592-593 ; Y = 800-801

KERROS 1

70. KUPARIHELA, paino 6,2 g, koko 20 x 18 mm. Puukon kahvasta, sisällä vielä puuta. Koristeellinen: kolme kiertävää uraa, päissä lovet ja häränsilmäleimat.

71. ASEEN OSA, paino 55,8 g, pituus 80 mm, leveys n. 29 mm. Pää S-kirjaimen muotoinen ja sen kärjessä on lenkki.

72. VISKARI, paino 21,1 g. Levymäisen osan koko koko 40 x 25 mm.

73. LASIA, 7 palaa, 79,3 g. Vihreää, paksua pullolasia pullon suuosasta ja kaulasta. Vaaleanvihreää ja kirkasta astia- tai apteekkilasia, kirkasta ja vaaleanvihreää tasolasia.

74. LIITUPIIPUN VARREN OSA, paino 3,1 g, pituus 33 mm, paksuus 8 mm. Väri vaaleahko.

75. PUNASAVIKERAMIKKAA, 26 kpl, 280,3 g. Suurin osa paloista paksuseinäisestä (11 mm) kulhosta, jonka sisäpinnalla lasite, osa ohutseinäisestä (4 mm) astiasta, jonka ulkopintaa profiloitu, sisäpinnalla lasite.

76. PALANUTTA SAVEA, 1 kpl, 2,5 g.

77. PIITÄ, 1 kpl, paino 38,6 g.

78. LUUTA, pala, paino 28 g.

KERROS 2

79. RENGASNAPPI, paino 3,6 g. Kuparia (?), ei koristelua, halk. 18 mm.

80. RAUTAESINE, paino 18,9 g. Rengas, jossa levy ja tappimainen uloke.

81. RAUTAVARRASTA, paino 11,4 g, pituus 170 mm. Pyöreä, toinen pää taottu litteäksi. Ikkunan tuulirauta?

82. LASIA, 40 kpl, 131,8 g. Tummanvihreää pullolasia, mm. kaula, ruskeaa pullolasia(?), kirkasta, ohutta pullolasia, kirkasta- ja vaaleanvihreää taso- ja astialasia, pala kirkasta lasia. jossa raita ja mattapintaiseksi tehty kohta, astiasta.

83. PUNASAVIKERAMIKKAA, 12 kpl, 38,6 g. Erilaisia toispuoleisesti lasitettuja paloja.

84. PALANUTTA SAVEA, 3 kpl, 17,2 g.

85. FAJANSSIA, 3 kpl, 20,5 g. Luonnonvaaleaa. Yksi pala lautasesta, jossa harmahtava kasviaiheinen kuvio, yhdessä palassa toisella pinnalla sinistä koristelua.

86. PIITÄ, 1 kpl, 0,3 g.

87. LUUTA, 3 kpl, 7,6 g. Mm. yksi hammas.

KERROS 3

88. KVARTSI-ISKOS, 1 kpl, paino 5,2 g. Kolmiomainen; tuluskvartsi?

RUUTU 7 X = 593-594 ; Y = 800-801

KERROS 1

89. LASIA, 13 kpl, 75,3g. Yksi pala vaaleanvihreää tasolasia, jossa mahdollisesti lyijysauman jälki ja hieman retussia (koko 32 x 15 mm). Muuta vaaleanvihreää ja kirkasta tasolasia. Ruskean pullon pohjaa ja seinämää, pala vihreästä pullosta.

90. PUNASAVIKERAMIKKAA, 2 kpl, 6,7 g. Molemmissa hieman lasitetta toisella pinnalla.

91. PALANUTTA SAVEA, 1 kpl, 1,3 g.

92. FAJANSSIA, 1 kpl, 11,7 g. Vaaleaa, lautasesta?

93. LUUTA, 3 kpl, 29,1 g.

94. PALANUTTA LUUTA, 1 kpl, 0,3g.

KERROS 2

95. RENGASNAPPI, paino 2,6 g, halkaisija 17 mm, ei koristelua. Kuparia tai messinkiä.

96. LASIA, 10 kpl, 42,4 g. Tummanvihreää ja ruskeaa pullolasia, vaaleanvihreää ja kirkasta astia- tai pullolasia (ohutta), vaaleanvihreää (osa ehkä vanhempaa) ja kirkasta tasolasia.

97. LIITUPIIPUN VARREN OSA, 1 kpl, 5,2 g, pituus 42 mm, paksuus 9 mm, väri vaaleahko.

98. PUNASAVIKERAMIKKAA, 4 kpl, 22,6 g. Yksi ulospäin kaartuva reunapala ohutseinäisestä astiasta (paksuus 3 mm), sisäpinnalla ollut vaalea lasitus, ulkopinnalla pieni harjanne. Yhdessä paksummassa palassa uurteita ulkopinnalla. Yhdessä palassa lasitus näkyvissä toisella pinnalla.

99. PALANUTTA LUUTA, 2 kpl, 1,1 g.

RUUDUN 7 ITÄPROFIILIA SUORISTETTAESSA, SEULASTA

100. KUPARIRAHA, 1 kpl, paino 2,9, pinnat täysin kuluneet, halkaisija n. 22 mm.

101. LASIHELMI, 1 kpl, paino 0,4 g, väri sininen, keskellä kulkee vaaleansininen juova, paksuus n. 7 mm.

KERROS 3

102. LASIA, 2 kpl, 0,8 g. Tasolasia, vaaleanvihreä ja vihreä pala.

KOEKUOPAT

KOEKUOPPA A

103. LASIA, 1 kpl, 0,3 g. Vaaleanvihreää astialasia, jossa ilmakuplia.

104. FAJANSSIA, 1 kpl, 0,8 g, valkea.

105. LUUTA, 2 kpl, 1,5 g.

KOEKUOPPA B

106. LASIA, 3 kpl, 4,3 g. Pala tummanvihreää pullolasia, jossa ilmakuplia, pala kirkasta ja pala vaaleanvihreää tasolasia.

107. PUNASAVIKERAMIKKAA, 1 kpl, 5,4 g. Astian sisäpinta ollut lasitettu, bouskoristelu kulunut pois.

108. FAJANSSIA, 1 kpl, 1,7 g. Reunapala, joka paksunee nopeasti astian sisustaan päin, melko tumma sisältä, ulkopinnat vaaleahkot, koko 16 x 19 mm.

109. LUUTA, 1 kpl, 4,7 g.

KOEKUOPPA C

110. LASIESINEEN PALA, paino 9,8 g. Kannan osa, jossa uloke, muistuttaa karahvin tai pullon korkin osaa, kirkas, koko 27 x 18 mm.

KOEKUOPPA D

111. LASIA, 3 kpl, 0,8 g. Yksi pala vihertävän ruskeaa pullolasia, kaksi palaa vaaleanvihreää, mahd. tasolasia.

112. PUNASAVIKERAMIKKAA, 5 kpl, 23,9 g. Yksi pieni reunapala, jonka seinämän paksuus 5 mm, hieman valkeaa lasitetta. Myös muissa paloissa lasitetta toisella pinnalla.

113. FAJANSSIA, 5 kpl, 4 g. Kaksi valkoista palaa, yhdessä hieman sinistä koristetta, kolme vaaleanruskeaa palaa.

114. PALANUTTA LUUTA, 1 kpl, 0,5 g.

KOEKUOPPA E

115. LASIA, 10 kpl, 45,9 g. Yksi kirkas pullonpohja, kaksi palaa ruskeasta pullosta, toinen näistä suuosasta, vihreää pullolasia. Kirkasta ohutta apteekki- tai astialasia, vaaleanvihreää tasolasia. Paloissa ilmakuplia.

116. PUNASAVIKERAMIKKAA, 4 kpl, 15,1 g. Kolme palaa yhdestä astiasta. Yhdessä jäänteitä sisäpinnan lasitteesta.

117. FAJANSSIA, 3 kpl, 1,1 g, väri valkea, yksi paloista pinnalta kellertävä.

118. LUUTA, 2 kpl, 2,4 g.

119. PALANUTTA LUUTA, 1 kpl, 0,1 g.

KOEKUOPPA F

120. PALANUTTA SAVEA, 5 kpl, 53,2 g. Yksi kolmiomainen pala. Voi olla myös huonosti poltettua tiiltä.

KOEKUOPPA G

121. LASIA, 10 kpl, 12,8. Kirkasta, ruskeaa ja vihreää pullolasia. Pala melko kirkasta tasolasia. Vihreitä astia- ja tasolasin paloja. Yksi vihreä "reunapala", joka ehkä leikattu lasisaksilla.

122. PUNASAVIKERAMIKKAA, 4 kpl, 27,2 g. Yksi astian pohjapala, sisäpinnalla lasitus. Yhdessä palassa jäänteitä boluskoristelusta.

123. FAJANSSIA, 2 kpl, 17,5 g. Vaaleaa, yhdessä keltaista ja sinertävää koristeraitaa.

124. LUUTA, 1 kpl, 5,3 g. Hammas.

KOEKUOPPA H

125. KVARTSI-ISKOS, paino 2,4 g. Ohuehko, litteä, iskujälki, ei retussia.

126. PALANUTTA LUUTA, 1 kpl, 1,3 g.

KOEKUOPPA I

127. LASIA, 2 kpl, 0,6 g. Vihreä ja vaaleanvihreä pala, taso- tai astialasia.

128. KERAMIKKAA, 1 kpl, 1,7 g. Reunapalan puolikas, ulkopinnan puolelta. Väri vaaleanruskea, pinnalla tumma läikkä. Reunaa kiertää kaksi ohutta uraa. Koko 20 x 17 mm. Ei lasitusta, ei selviä dreijausjälkiä.

129. PALANUTTA SAVEA, 4 kpl, 8,8 g.

KOEKUOPPA J

130. LASIA, 3 kpl, 5 g. Yksi pala vihreää paksua pullolasia, kaksi ohuempaa vaaleanvihreätä astialasia (?).

131. PUNASAVIKERAMIKKAA, 2 kpl, 1,4 g. Kaksi pientä pintapalaa, joissa kellertävää lasitetta.

132. PALANUTTA SAVEA, 3 kpl, 5,9 g.

Tutkittu kohde sijaitsee n. 1,2 km Pernajan kirkolta luoteeseen. Mikael Agricolalle pystytetyn muistomerkin lähistöllä ja sen eteläpuolella.

Liite 7. Esinekuvia joistakin mielenkiintoisista löydöistä sekä poisheitetyistä metallilöydöistä

Pernaja Torsby Sigfrids 2002

Piirrokset mittakaavassa 1/1
Piirtänyt Anne-Mari Lahtinen

Pernaja Torsby Sigfrids 2002
593/800 Itäprofili 2. Krs
Supariraha

KM 2002049: 100

Pernaja Torsby Sigfrids 2002
593/800 Itäprofili 2. Krs
Lasihelmi

KM 2002049: 101

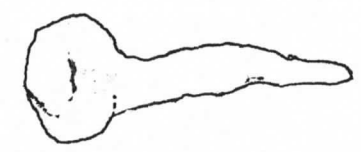
Pernaja Torsby Sigfrids 2002
Koekuoppa A
Rautanaula

PMS:RTTU

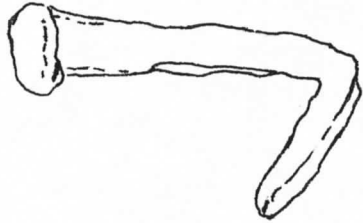
Pernaja Torsby Sigfrids 2002
Koekuoppa A
Rautanaula

PMS:RTTU

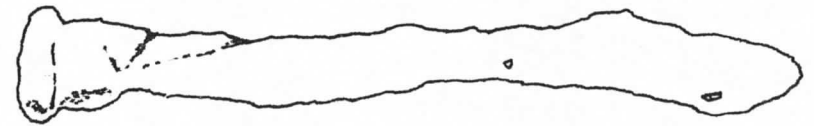
Pernaja Torsby Sigfrids 2002
Koekuoppa D
Rautanaula

P0157ETT0

Pernaja Torsby Sigfrids 2002
Koekuoppa E
Rautanaula

P0157ETT0

Pernaja Torsby Sigfrids 2002
Koeuoppa G
Rautanaula

PMSJETTU

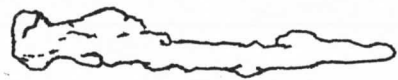
Pernaja Torsby Sigfrids 2002
Koeuoppa G
Rautanaula

PMSJETTU

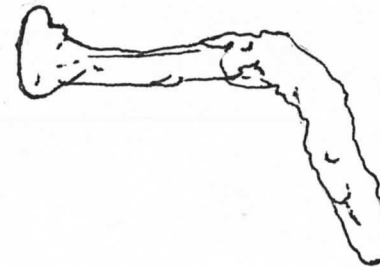
Pernaja Torsby Sigfrids 2002
Kaekuoppa G
Rautanaula

POSTETTU

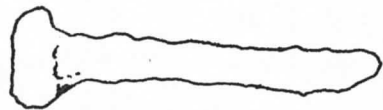
Pernaja Torsby Sigfrids 2002
590/797 1.Krs
Rautanaula

POSTETTU

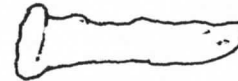
Pernaja Torsby Sigfrids 2002
590/797 1. Krs
Rautanaula

POISTETTU

Pernaja Torsby Sigfrids 2002
590/797 1. Krs
Rautanaula

POISTETTU

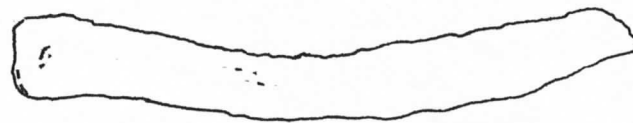
Pernaja Torsby Sigfrids 2002
590/797 2.Krs
Rautanaula

P0157ETTU

Pernaja Torsby Sigfrids 2002
590/797 2.Krs
Rautanaula

P0157ETTU

Pernaja Torsby Sigfrids 2002

590/797 2. Krs

Rautanaula

POISTETTU

Pernaja Torsby Sigfrids 2002

590/797 2. Krs

Rautainen jousi

POISTETTU

Pernaja Torsby Sigfrids 2002

590/798 1. Krs

Rautanaula

POISTETTU

Pernaja Torsby Sigfrids 2002

590/798 1. Krs

Rautanaula

POISTETTU

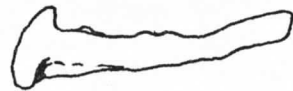

Pennaja Torsby Sigfrids 2002

590/798 1. Krs

Rautanaula

POISTETTU

Pennaja Torsby Sigfrids 2002

590/798 1. Krs

rautaa

POISTETTU

Pernaja Torsby Sigfrids 2002
590/798 1. Kns
Rautanaula

POSPETTU

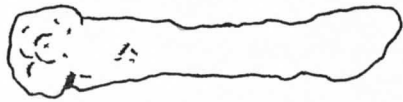
Pernaja Torsby Sigfrids 2002
590/798 1. Kns
Kupariesine

KM 2002049:14

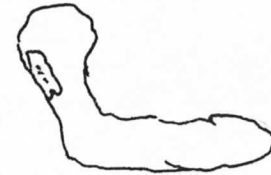
Pernaja Tonsby Sigfrids 2002
590/798 2. Krs
Rautanaula

POISTETTU

Pernaja Tonsby Sigfrids 2002
590/798 3. Krs
Taitettu rautapala

POISTETTU

Pernaja Torsby Sigfrids 2002
590/799 1. Krs
Rautanaula

PASJETTU

Pennaja Torsby Sigfrids 2002
590/799 1. Krs
Rautanaula

PASJETTU

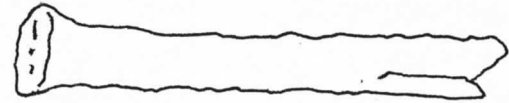
Pernaja Torsby Sigfrids 2002
590/799 1. Krs
Rautalevyn pala

POISTETTU

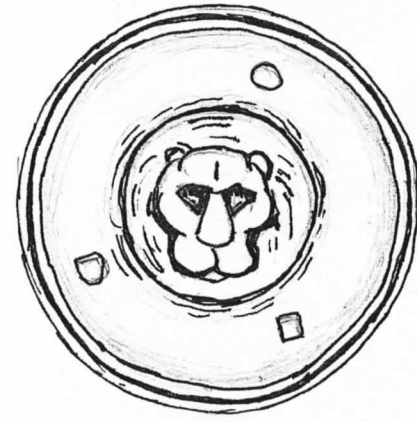
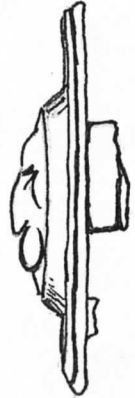
Pernaja Torsby Sigfrids 2002
590/799 2. Krs
Rautanaula

POISTETTU

Pernaja Torsby Sigfrids 2002
590/799 1. Krs
Messinkinen (?) ovikoniste

PORSITTU

Pernaja Torsby Sigfrids 2002
590/799 1. Krs
Sormustin

PORSITTU

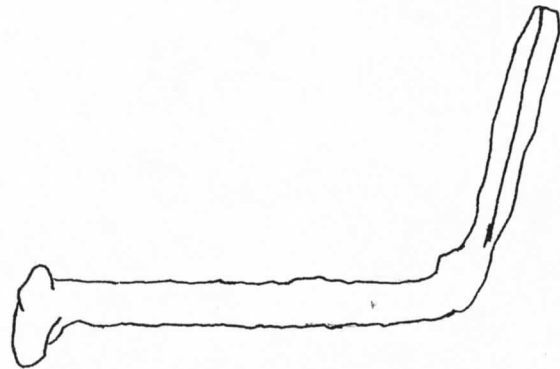

Pennaja Torsby Sigfrids 2002

590/799 2. Krs

Rautanaula

POSTETTU

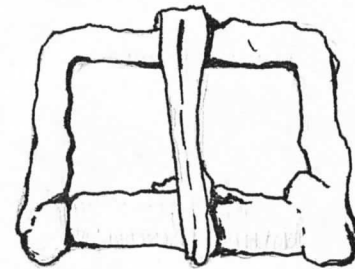

Pennaja Torsby Sigfrids 2002

590/799 2. Krs

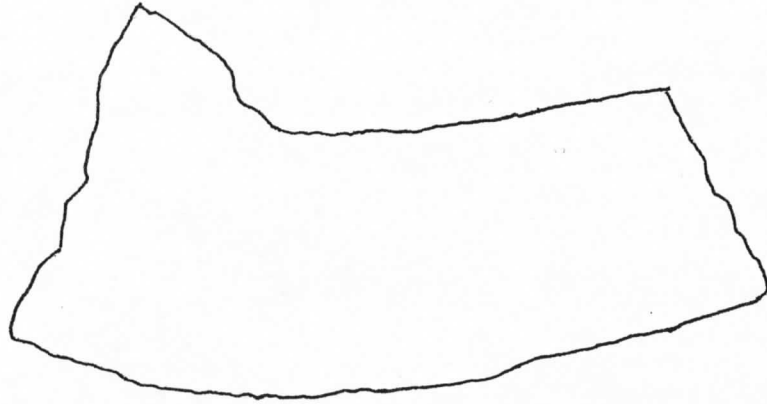
Rautainen solki

POSTETTU

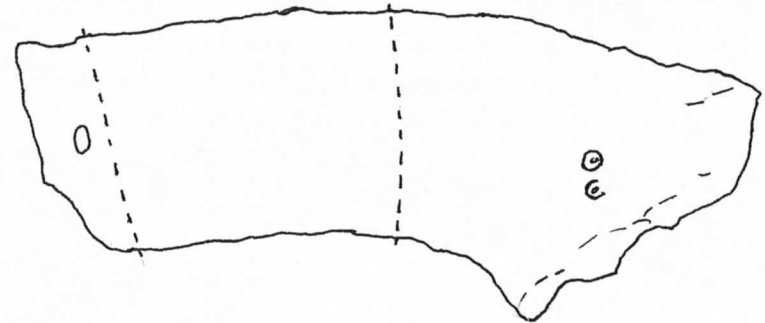
Pernaja Torsby Sigfrids 2002
590/799 2. Krs
Rautaesineen fragmentti

POISTETTU

Pernaja Torsby Sigfrids 2002
590/799 2. Krs
Rautaesineen fragmentti

POISTETTU

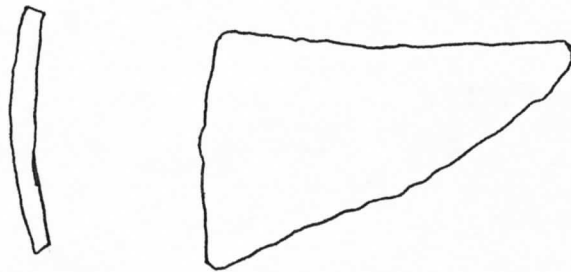

Pernaja Torsby Sigfrids 2002

590/799 3. Krs

Rautaesineen fragmentti

PASTETTI

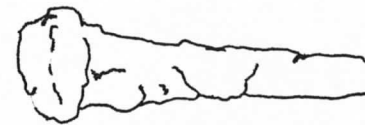

Pernaja Torsby Sigfrids 2002

590/800 1. Krs

Rautanaula

PASTETTI

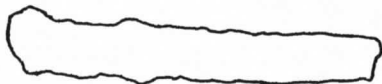

Pernaja Torsby Sigfrids 2002

590/800 1. Krs

Rautanaula

PMSTETU

Pernaja Torsby Sigfrids 2002

590/800 1. Krs

Rautanaula

PMSTETU

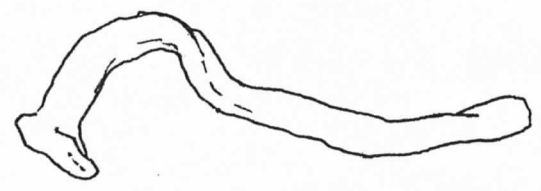

Pernaja Torsby Sigfrids 2002

590/800 1. Krs

Rautanaula

PASTETTU

Pernaja Torsby Sigfrids 2002

590/800 1. Krs

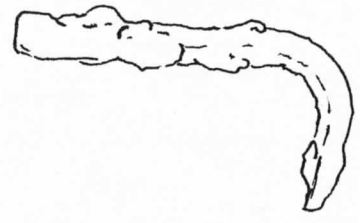
Rautanaula

PASTETTU

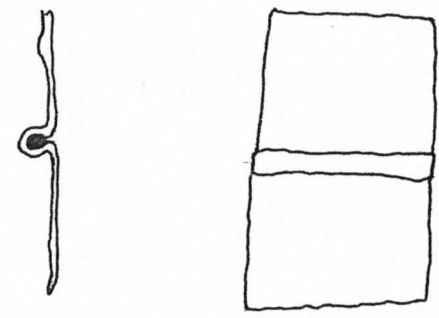
Pennaja Torsby Sigfrids 2002
590/800 1. Krs
Rautanaula

PASTETTU

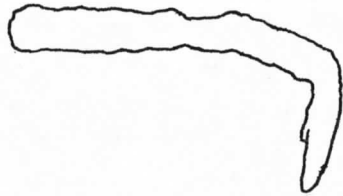
Pennaja Torsby Sigfrids 2002
590/800 1. Krs
Metallinen sarana

PASTETTU

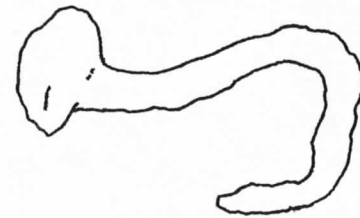
Pernaja Torsby Sigfrids 2002
590/800 2.Krs
Rautanaula

PASTETTU

Pernaja Torsby Sigfrids 2002
590/800 2.Krs
Rautanaula

PASTETTU

Pernaja Torsby Sigfrids 2002
590/800 2. Krs
Rautanaula

POSTETTU

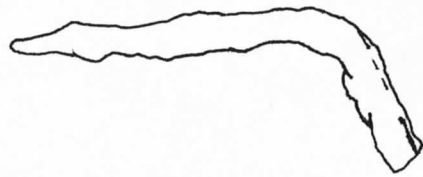
Pernaja Torsby Sigfrids 2002
591/800 1. Krs
Rautanaula

POSTETTU

Pernaja Torsby Sigfrids 2002
591/800 1. Krs
Rautanaula

POISTETTU

Pernaja Torsby Sigfrids 2002
591/800 1. Krs
Rautanaula

POISTETTU

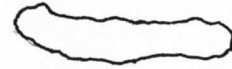
Pernaja Torsby Sigfrids 2002
591/800 1.Krs
Rautanaula

POSTETTU

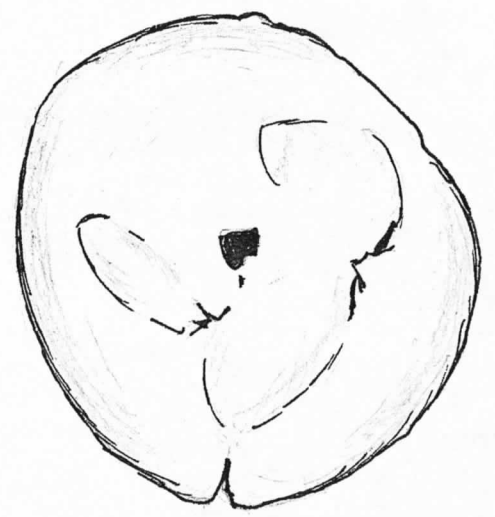
Pernaja Torsby Sigfrids 2002
591/800 1.Krs
Rautanaula

POSTETTU

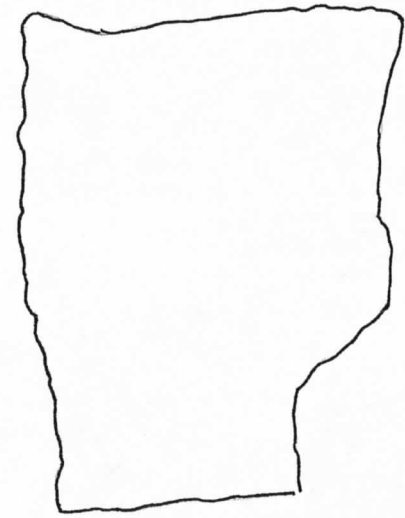
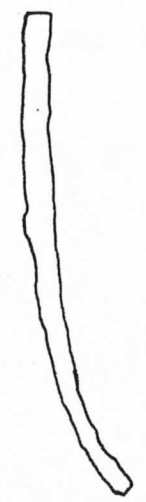
Pernaja Torsby Sigfrids 2002
591/800 1. Krs
Metalliesineen fragmentti

POSIESTU

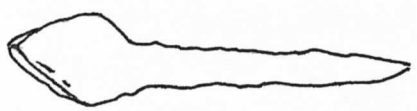
Pernaja Torsby Sigfrids 2002
591/800 1. Krs
Rautaesineen fragmentti

POSIESTU

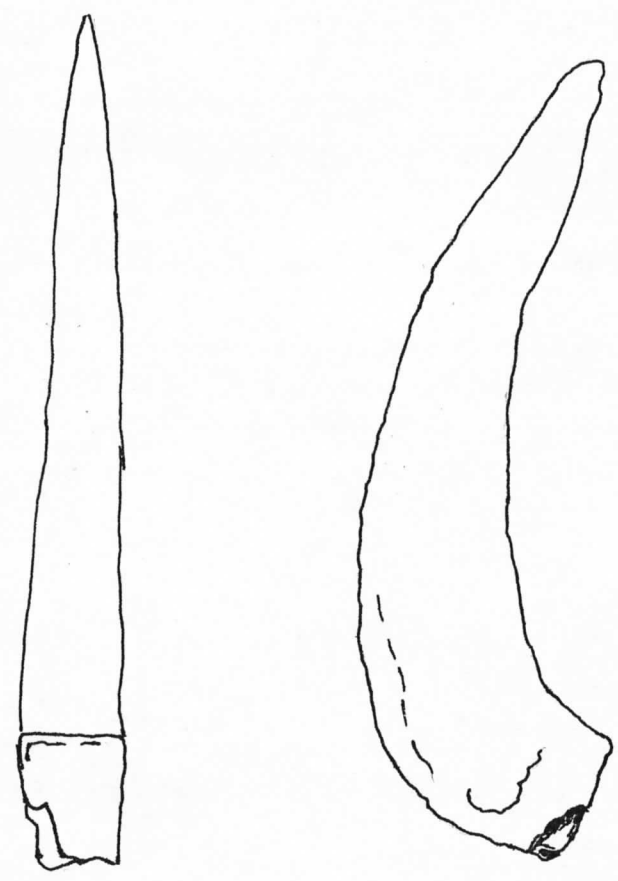
Pernaja Torsby Sigfrids 2002
591/800 1.Krs
Rautapiikki

P0757277U

Pernaja Torsby Sigfrids 2002
591/800 1.Krs
Rauta esine

P0757277U

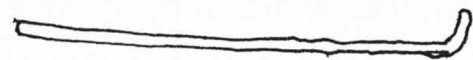

Pernaja Torsby Sigfrids 2002

591/800 2.Krs

Metalliesineen fragmentti

PASIRI

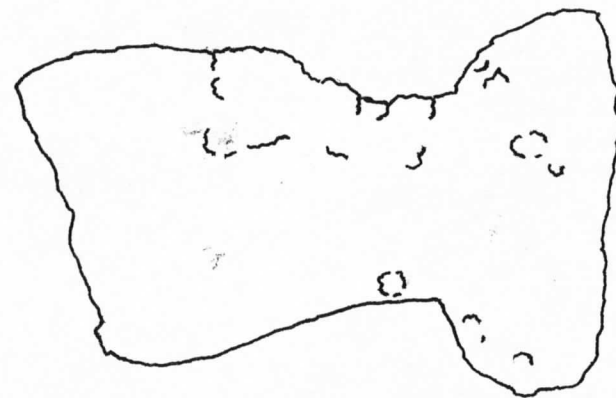

Pernaja Torsby Sigfrids 2002

591/800 2.Krs

Rautaesineen fragmentti

PASIRI

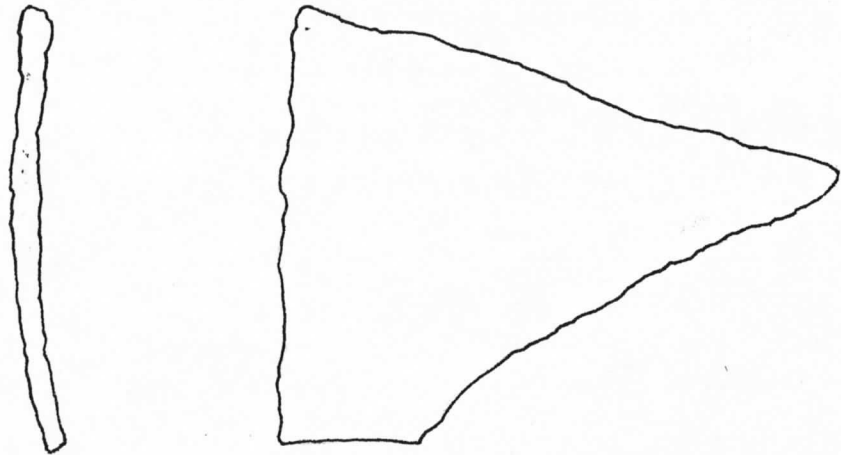

Pernaja Torsby Sigfrids 2002

591/800 2.Krs

Rautaesineen fragmentti

POSTETTU

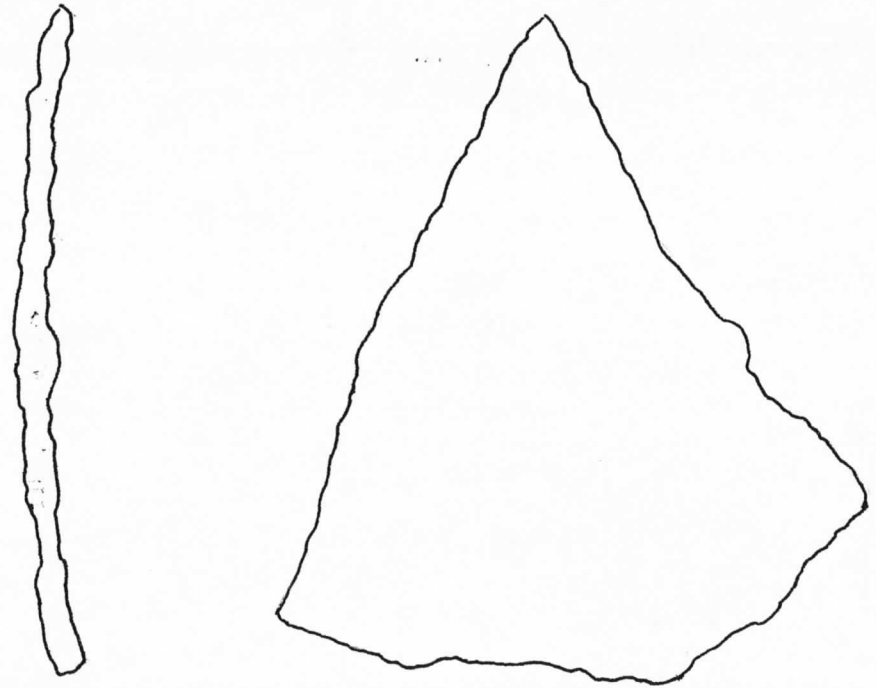

Pernaja Torsby Sigfrids 2002

591/800 2.Krs

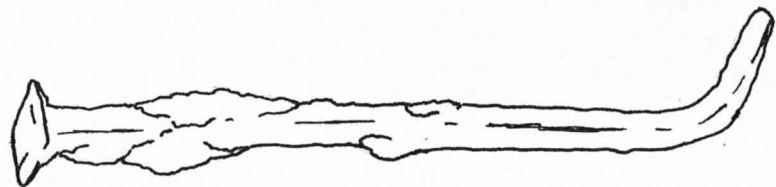
Rautaesineen fragmentti

POSTETTU

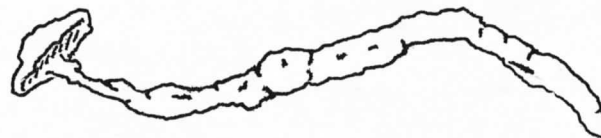
Pennaja Torsby Sigfrids 2002
591/800 2.Krs
Rautanaula

POISTETTU

Pennaja Torsby Sigfrids 2002
591/800 2.Krs
Rautanaula

POISTETTU

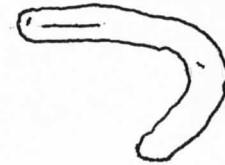
Pernaja Torsby Sigfrids 2002
591/800 2.Krs
Rautanaula tms

PERSETTI

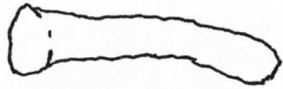
Pernaja Torsby Sigfrids 2002
591/800 2.Krs
Rautanaula tms

PERSETTI

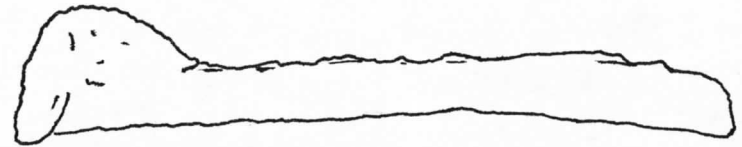
Pernaja Tansby Sigfrids 2002
591/800 2. Krs
Rautanaula

POSTESTU

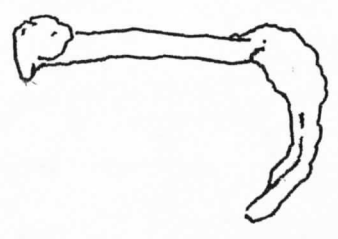
Pernaja Tansby Sigfrids 2002
591/800 3. Krs
Rautanaula

POSTESTU

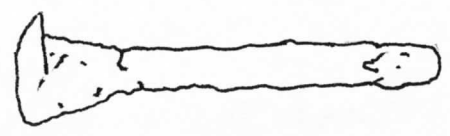
Pernaja Torsby Sigfrids 2002
591/800 3. Krs
Rautanaula

PASTETTI

Pernaja Torsby Sigfrids 2002
591/800 3. Krs
Rautanaula

PASTETTI

Pernaja Torsby Sigfrids 2002
591/800 3. Krs
Rautanaula

POSTETTU

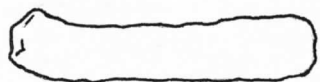
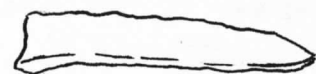
Pernaja Torsby Sigfrids 2002
592/800 1. Krs
Rautanaula

POSTETTU

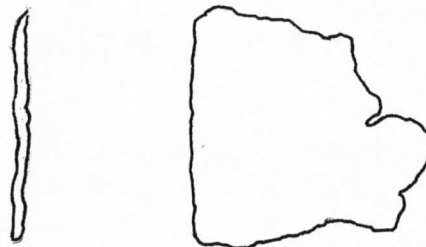
Pernaja Tansby Sigfrids 2002
592/800 1. Krs
Rautanaula

P057257U

Pernaja Tansby Sigfrids 2002
592/800 1. Krs
Rautaesineen fragmentti

P057257U

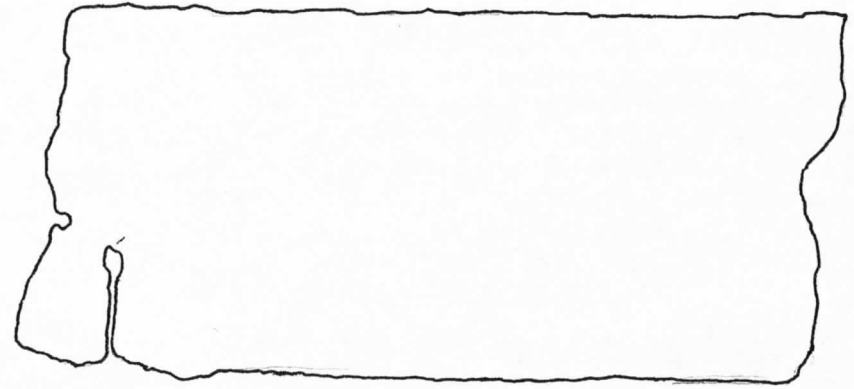

Pernaja Torsby Sigfrids 2002

592/800 1. Krs

Rautaesineen fragmentti

PORSJETTU

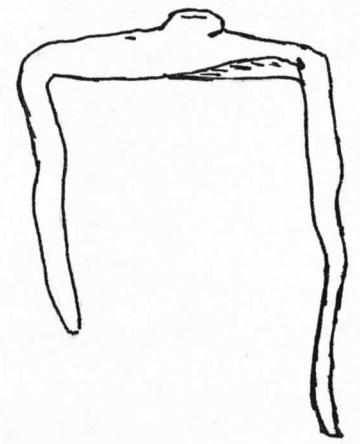
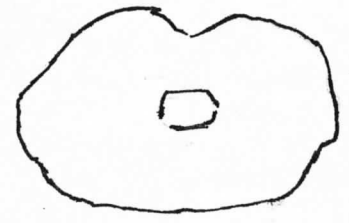

Pernaja Torsby Sigfrids 2002

592/800 1. Krs

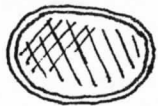
Rautaesine

KM 2002049: 72

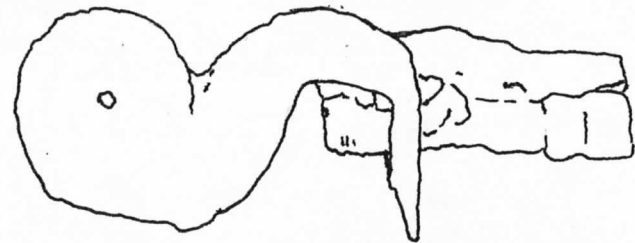
Pernaja Torsby Sigfrids 2002
592/800 1. Krs
Kuparihela

km 2002049:70

Pernaja Torsby Sigfrids 2002
592/800 1. Krs
Oluttynnyrin hana

km 2002049:71

Pernaja Torsby Sigfrids 2002
592/800 2. Krs
Rengasnappi

~~PASIFIFI~~
KM 2002047: 79

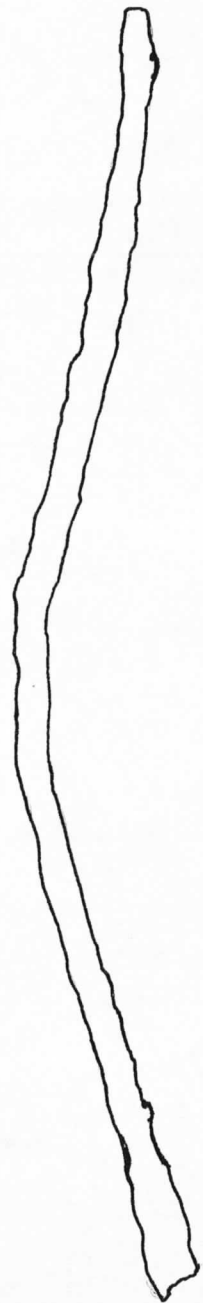
Pernaja Torsby Sigfrids 2002
592/800 2. Krs
Rautaesine

~~PASIFIFI~~
KM 2002047: 80

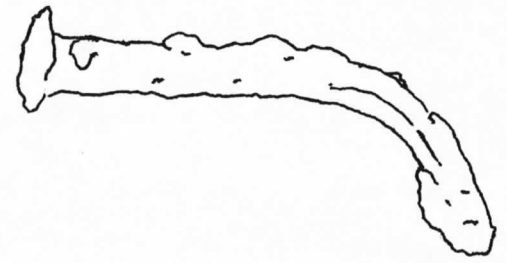
Pernaja Torsby Sigfrids 2002
592/800 2. Krs
Rautaa

~~RAUTAA~~
KM 2002049: 8)

Pernaja Torsby Sigfrids 2002
592/800 2. Krs
Rautanauha

~~RAUTAA~~

Pernaja Torsby Sigfrids 2002
592/800 2.Krs
Rautanaula

POSTETTU

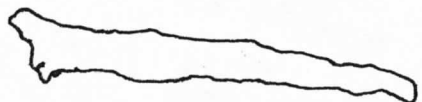
Pernaja Torsby Sigfrids 2002
592/800 2.Krs
Rautanaula

POSTETTU

Pernaja Torsby Sigfrids 2002
592/800 2. Krs
Rautanaula

POISJETTU

Pernaja Torsby Sigfrids 2002
593/800 1. Krs
Rautanaula

POISJETTU

Pernaja Torsby Sigfrids 2002
593/800 2. Krs
Rengasnappi

km 2002049: 95

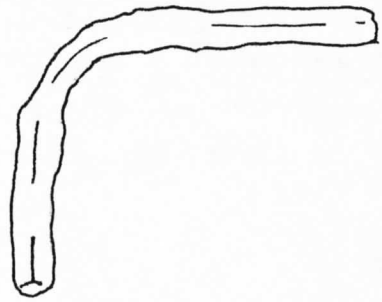
Pernaja Torsby Sigfrids 2002
593/800 2. Krs
Rautanaula

POSTETTU

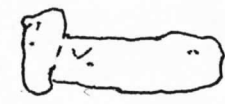
Pernaja Torsby Sigfrids 2002
593/800 2. Krs
Rautanaula

PASTETTU

Pernaja Torsby Sigfrids 2002
593/800 2. Krs
Rautanaula

PASTETTU

Pernaja Torsby Sigfrids 2002
590/797 1. Krs
Lütupiipun koppa

km 2002049: 2

Pernaja Torsby Sigfrids 2002
590/799 2. Krs
Lütupiipun varren katkelma

km 2002049: 30

Pernaja Torsby Sigfrids 2002
591/800 1.Krs
Liitupään koppa

KM 2002049:48

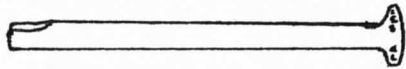
Pernaja Torsby Sigfrids 2002
591/800 1.Krs
Liitupään varren katkelma

KM 2002049:48

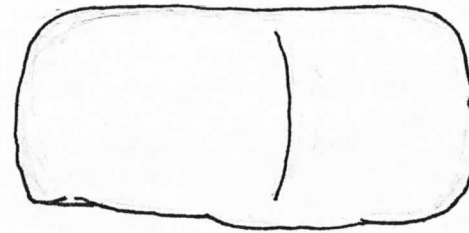
Pernaja Torsby Sigfrids 2002
590/800 1. Krs
Lasiesine

POISTETTU

Pernaja Torsby Sigfrids 2002
591/800 3. Krs
Kiviesine (Killeliusketta)

KM 2002049:65

Pernaja Torsby Sigfrids 2002
Koekuoppa C
-asiesineen pala

Km 2002049:110

Pernaja Torsby Sigfrids 2002
Koekuoppa I
Myöhäisrautakautista / keskiajan mustasavi-
keramiikkaa

Km 2002049:128

